

**TRUTH
CENTERED
TRANSFORMATION**

MODULE 1

KITINI YA NTETE

Kuyantika na Lutumu ya Olistiku

MUKANDA YA LONGI

MAMBU YA KELE NA MUKANDA YAI

Na ntwala ya kuyantika

Dilongi ya 1: Disolo ya mvimba.....6

Sambu na nki Yesu kufwaka na kulunsi ?

Luyantiku

Kubwa

Kutindama

Kulunsi

Nsuka ya disolo

Dilongi ya 2: Bantu kele na nfunu na ntwala ya Nzambi.....11

Kuyantika

Yandi salamaka na kifwani ya Nzambi

Kulonguka mambu ya kubwaka : Dibundu ya ntete

Kuyindula

Dilongi ya 3: Kuzola Nzambi ye kuzola mpangi na nge.....14

Luyantiku-Mwangi nsangu Kusala nsaka

Nsiku ya Nene

Kuzola mpangina beto

Kulunsi

Nani kele mpangi na nge ?

Kusadila dilongi

Dilongi ya 4: Luc 2:5218

Luyantiku

Kukula ya Yesu

Kusadila dilongi yai na luzingu na beto mosi

Dilongi ya 5: Nzambi ke zola nde Dibundu ku vanda na mfunu23

Kuyantika

Yezaya 58

Mungwa ti mwinda

Disolo ya mungwa ti mwinda

Mameme ti bankombo ya babakala (Matayo 25:31-46)

Mutindu ya kuvanda na mfunu na bantu yankaka

Dilongi ya 6 : Nki beto lenda sadila bantu ya nkaka.....28

Mbona-meso ya Pastere Wong monaka ?

Kulonguka mambu ya Jose ti Maria

Bwala na beto

Leçon 7: Les mathématiques du royaumeDilongi ya 7 :

Ntalu ya kimfumu.....33

Luyantiku ya dilongi : Yezaya 40:29

1 « Mwana –bakala ti madia na yandi » (Yoane 6:1-14)

2 Mufwidi ya nkento ti madia na yandi ya nsuka (1 Bantotila 17 :07)

3 Mufwidi ya nkento ti bibende na yandi (Marco 12:41)

4 Kingana ya bibende (Matayo 25:14)

Nsuka ya dilongi

Dilongi 8: Kuzaba kusala kisalu ya kele na mfunu.....39

Kusabuka masa

Mme Lee Disolo ya kieleka bantu

Kulonguka mambu

Kutula dilongi na bisalu

Dilongi ya 9: Bisalu ya zola.....45

Kuyantika

Bisalu ya zola

Bidimbu ya bisalu ya zola

Dilongi 10: Mutindu ya kuyidika bisalu ya zola.....52

Na ntwala nde beno yantika

Mambu ya beto fweti sala na ntwala ya kulonga dilongi yai

1. *Kutanga mukanda ya ke songa longi mutindu ya kulonga konso mbala kana mpila kele, kutenda nzila to kutula bidimbu to kusonika na lweka ya mambu yina nge me tanga sambu na kuyibuka bima ya mfunu ya nge me tanga.*
2. *Kutala mabansa ya mfunu mingi ya konso dilongi, sambu na kuzaba mambu ya balongoki fweti longuka na kati ya konso dilongi.*
3. *Na ntwala ya kulonga, kutanga ntete ba verse ya mukanda ya Nzambi ya bo me sonika.*
4. *Kutala mbote-mbote na kuzaba nki mikanda ya bo ta vanda na yo mfunu, kusala mpi photocopi ya mikanda ya balongoki mpi kuzaba kusala bifanisu ya bo me sadila na dilongi.*
5. *Kuyikama ti mambu yonso ya tasalama na dilongi (bonso bansaka ya ke tadila kima ya konso muntu ta sala, bansaka, bifwanisu). Beno lenda sakana yo ti banduku na bo to ti bantu ya dibuta na beno.*
6. *Kusamba sambu nde Nzambi kuyidika bantima ya balongoki na kuwa malongi yayi, ti kusadisa bo na kulonga mukanda yango. Kuyibuka nde kaka ngolo ya Nzambi lenda balula bantu.*

Ndongisila ya mfunu sambu nde dilongi yai tubuta mbuma ya mbote

1. *Kukuma na ntwala ya ntangu ya dilongi mpi kutula konso kima ya nge ta vanda na yo mfunu na dilongi na kisika na yo, mpi kuyidika kisika ya beno ta vanda.*
2. *Ku simba ntete nswalu-nswalu mukanda ya kulongila ve. Bika ntangu ya mingi sambu na kusolula mambu ya beno ta sala, mpi ya kupema. Kima ya mfunu kele nde, bantu kuzwa ntangu ya kubakisa ti ya kuyidika mabansa na bo na mambu ya bo ta longuka. Na ntwala ya kukota na kitini yankaka ya dilongi, kuzaba ntete kana bantu yonso me bakisa. Kimvuka ya malongi yankaka lenda longama na kitini ya kilumbu to na kilumbu ya mvimba diaka.*
3. *Kuvutukila malongi mbala na mbala. Na luyantiku ya konso kimvuka ya malongi, kulomba na balongoki na kuyibuka mambu ya bo longukaka tuka luyantiku tii kisika ya bo me kuma. Kuyantikulula kele sadisaka bantu na kuyibuka mambu ya bo longukaka na ntwala.*
4. *Kulanda mbote mbote mukanda ya ke sadisa longi na kuyidika malongi*
5. *Kuzaba mbote-mbote na kukotisa bitini iya ya konso dilongi.*
 - a. *Kusonga ntete ntu ya dilongi yange zola longa- Bisalu yange ta sala na kati ya dilongi fwetivukisa ntu ya dilongiti dilongi ya kulutaka na ntwala.*
 - b. *Kupesa bansangu ya mpa-Mpila ya kukabisa bansangu ya mpa ke mingi.*
 - c. *Ku pesa balongoki kisalu ya ke tadila malongi ya bolongukaka na ntwala-Bisalu ya mutindu yina kele mbote sambu na kubakisa mbote mambu ya bo me longuka na ntangu ya bo ke na kusala kisalu ti balongoki yankaka, bo lenda ganga kima ya nkaka ya bo monaka na kati ya dilongi ve, to bo ta sadila nsangu ya bo me longuka na mpila yankaka.*
 - d. *Kufwanikisa mambu ya bo me longuka na kati ya luzingu na bo-Yo zola tuba nde kitini ya dilongi yina ya balongoki ke sadila na luzingu na bo.Bo ta zenga na ntima na bo na kutala nki mutindu ya bo ta sadila mambu ya bo me longuka na luzingu na bo. Dilongi ya kele nata longoki na kubalula luzingu na yandi ve yo kele na mfunu ve.*
6. *Vutukila diaka bansiku yina ya ke songa mpila ya kulonga bantu ya kuyela ti mayele yankaka ya bolongaka na mukanda ya longi. Malongi yango ke tadila mutindu ya longi fweti yela na kisalu na yandi ya longi.*

- a. *Kupesa bansiku ya bo ta landa na dilongi na mpila nde muntu yonso kubakisa yo.*
 - b. *Kuyula bangivula yina kele pesa nzila na muntu kutuba mingi. Yandi suka ve kaka na kuvutula mvutu :eh. to ve.*
 - c. *Pesa matondo na bantu sambu na yonso ya bo me sala na kati ya dilongi.*
 - d. *Kusonga balongoki ve bima yina ya bo mosi lenda sosa na kuzabasambu na kubakisa mbote.*
 - e. *Sadila mambu yinaya bantu ke kuzaba, ndima yinaya bo mesalaka na ntuala ya malongi na nge*
 - f. *Kukwenda malembe malembe, ye kulinga tii na ntangu bantu ta pesa banvutu*
7. *Kupesa kikesa na bantu yonso na kusala, kutuba to kupesa mabansa konso ntangu. Kusosa nki mutindu bantu yina ke tubaka mingi ve lenda mpi kutuba, kansi yo vanda ve na kingolongolo to kuyangisa bo.*
 8. *Kusamba konso ntangu sambu nde Nzambi kusonga nge ti na balongoki na nge mambu ya mpa.*

Nki mutindu ya kusadila mukanda yai ya ke songa mpila ya kulonga

1. **Bangindu ya kuluta mfunu ti bisadilu :** Konso dilongi ke yantika na kitini yai.
 - a. ***Bangindu ya kuluta mfunu :*** Konso dilongi kele na bangindu na yo, kansi na nsuka ya dilongi, balongoki fweti bakisa bangindu ya kuluta mfunu. Yo kele mbote na kudiyula kana balongoki ta yibuka diaka bangindu ya kuluta mfunu na nsuka ya dilongi. Kubaka ntangu mingi sambu na kuyibukisa bobangindu ya kuluta mfunu ya bo me longuka.
 - b. ***Bisadilu-Bisadilu yina ke tadila konso kima yina ya nge ta vanda na yo mfunu na kati ya dilongi yo ke na zina na yo na kati ya dilongi ;*** mumbandu : *bifwanisu ti mikanda yina ya balongoki ta sadila.Nge lenda mpi kupesa na konso longoki mukanda yina ya ke songa yandi nzila ya kulanda na ntangu ya yandi ke longuka.Nge lenda mpi kusonika ba verse ya Mukanda ya Nzambi ti bangivula na dibayaya nene, na dititi ya mukanda ya nene to na tumatiti ya mikanda ya kuzenga-zenga ye nge ta pesa yo na konso kimvuka ya balongoki.Kana yo kele mpasi na kuzwa machini yina lenda basisila beno mikanda ya kulongila mingi, nge fweti songa beto. Beto kele lombamba mpi nde nge vanda ti matiti ya mikanda yina nge lenda tula na kibaka sambu nde balongikumona mbote mambu ya nge me sonika, ti dibaya ya nene ya nge ta sadila na kimvuka ya balongoki mingi.*
2. ***Mutindu ya kulonga :*** *Bansiku ya kulongila ke na kati ya dilongi sambu na kusadisa nge na kutwadisa dilongi mbote. Kansi nge ta songa yo na balongoki ve. Nge ta tanga yo na ntuala ya kulonga sambu na kuyilama na kutwadisa kuvukisa ya bangindu ti mambu yonso ya beno ta sala na kati ya dilongi. Bangivula yankaka ke ti bamvutu (bo me sonika yo na bisono ya kulala) sambu na kusadisa nge longi na kuzaba bisika ya nge ta bula lusonso na ntangu ya nge ta longa. Bangivula ya mbote kele kaka yo yina ve, yankaka kele.*
3. ***Mutindu ya kusadila ntangu ti mutindu ya kutwadisa yo :*** *Ntangu ya nge ta baka na konso kitini ya dilongi me sonama ve.*
 - a. *Kubaka ntangu ya mingi sambu na kusadisa bantu na kuzaba mabansa ya dilongi. Yo ke mfunu mingi kana bantu ke bakisa mambu ya nge ke tuba ; kunwanina ve kaka na kumanisa dilongi na ntangu ya me sonama na kumanisa dilongi.*
 - b. *Yibuka nde balongi fweti yantika dilongi ti ndinga ya Nzambi ti kusamba, kupesa bimbangi ya ti kutuba mambu ya mpasi ya bo me kutana ti yo mpi kusamba kisika mosi.*

Dilongi 1 : Disolo ya mvimba

Objectif: Kikuma ya beto ke longukila dilongi yayi

1. Kubakisa nde Nzambi ke kaka ve na mfunu nde bantu kuguluka, kansi yo ke mfunu mpi na kuvutula kuwakana ya mpila tatu yina bebaka ntangu ya muntukubwaka na masumu.
2. Kulonguka mambu yonso ya ke na Mukanda ya Nzambi : Kusalama ya ntoto ti zulu, kubwa ya muntu na masumu na masumu, kutindama, nsuka ya mambu

Matériel Kisadilu

1. Bisadilu ya balongoki lenda mona na meso
 - a. 1.1 *Bintwadi 3 (bifwanisu 4 : Kusalamaya zulu ti ntoto, kubwa, kuyidika, kuvutuka)*
2. Nzila ya longoki ta landa :
 - a. 1.1 *Nzila ya kuvukisa mabansa ya masolo yonso (kana kimvuka na nge ke ya fioti, pesa dititi ya mukanda ya dilongi mosi na kimvuka ya mvimba)*
 - b. *Nsaka ya Adamo ti Eva (matiti ya mukanda ya dilongi 2)*

Kuyantika

Kuvukisa mabansa na kimvukaya nene

Sambu na nki Yesu kufwaka na kulunsi ?

Mutindu ya kulonga : *Pesa kikesa na balongoki na kukabisa mabansa na bo ti bantu yankaka sambu nde kimvuka yonso kusosa kutuba ; Songa bo nde nge kezola nde bo tuba, songa bo mpi nde nge ta ndima ngindu na bo yonso. Ndima bamvutu na bo yonso na luyantiku, kumona ata mvutu mosi ve nde yo yina kaka ke ya mbote.*

Beto me yikamaka na kutuba nde Yesu kwisaka kaka sambu na kugulusa beto na masumu. Yo ke ya makieleka, kansi Yandi kwisaka sambu nakusala mambu ya kuluta diaka yina. Lufwa na yandi ke kaka ndambuya disolo ya mvimba. Sambu na kubakisa nsangu ya Mukanda ya Nzambi, beto ke na mfunu ya kubakisa disolo yai tuka luyantiku tii na nsuka.

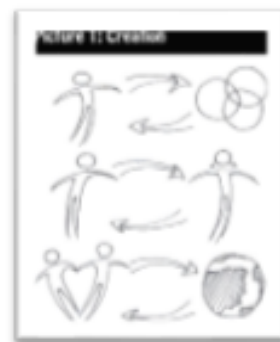
Kugangama ya zulu ti ntoto-luyantiku (Kusadila 1.1 Ntwadisilu ya kuvukisa mabansa)

Kuvukisa mabansa na kimvuka to bisalu na tubimvuka ya fioti-fioti

Mutindu ya kulonga ; *Kana nge me zola, nge lenda mpi kusala bisalu na tubimvuka ya fioti-fioti. Mpidina, sadila Ntwadisilu ya kuvukisa mabansa sambu na konso kimvuka. Kana balongoki me yikamaka ti Kuyantika 1-2 ve, ebuna bo ta tanga Kuyantika 1-2 yebo ta vukisa mabansa ya me tadila bangivula yai ke landa.*

Na mutindu beno zabila mpila ya Nzambi salaka ntonto, nki mutindu beno lenda vutula bamvutu na bangivula yai ?

- Na luyantiku nsi ntoto vandaka nki mutindu na kilanga ya Edeni ?

- Nki mutindu luwakanu kuvandakana kati ya Adamu ti Nzambi?
- Nki mutindu luwakanu vandaka na kati ya Adamu ti Eva? Keti beno ke yindula nde bo vandaka kuswana mingi?
- Nki mutindu kuwakana vandaka kati na Adamu ti bigangwa? Keti Adamu vandaka na nionso yandi andaka na yo mfunu? Keti bo vandaka na bima ya kudia mingi?

Mutindu ya kulonga: Kusonga na balongoki kifwanisu 1.1 yina ya me tadila kusalama ya zuluti ntotoye mpi kusadisa balongoki na kumona nde na luyantiku, na ntwala ya kubwa ya muntu, kuwakana vandaka ya mbote mpenza.

Kubwa ya muntu (Kusadila nsaka 1.2)

Kutanga Luyantiku 3 :1-20

Nsaka

Mutindu ya kulonga: Kulomba na balongoki zole na kusala nsaka yai ke landa. Pesa bo mukanda ya 1.2

Disolona kati ya Adamu ti Eva

« Eva, ksalu me kuma mpasi kuluta na kati ya bilanga tukantangu ya beto sosilaka Nzambi makambu na kudia dimbumba !

Eva : Eh, bana na beto mpi ke wakana diaka ve. Bo ke nwana nwana mpi ke swana swana ntanu yonso. Mono ke yindula nde mambu yai ta baka ntangu mingi ve! Ti matiti ya fige yai bazoba ya mono fweti nata, yo ke mbi mpenza.

(Adamu keswana ti Eva) Eh, beto ke mpi ti mbongo ya kusumba bilele ya mpa ve, ebuna bika kubokuta !

(Bo me telama fioti) Mono ke yindula ntangu ya kitoko yina ya Nzambi vandakakutambula ti beto, yo ke diaka ve. Sesepe yai yo ke mpasi mpila beto me kuma na kisika yai. Keti nge ke yibuka nki mutindu bambisi vanda lenfukila beto? Sesepe yai bo me kuma kutina beto sambu bo ke wa beto boma.

Eva : Eh ! Bo me kuma mpi kusosa na kutatika beto. Eeeh! Mono ke zolaka banioka ve! Mono lenda ndima ve nde mono yai muntu kuwaka ndongisila ya nioka ! Bima yai yonso me beba sambu na mbi ya nioka!

Adamu : Ve, nge muntu salaka mbi! Nge me salaka ntente ata kima mosi ya mbote ve. Sambu na nki mono lenda wila muntu ya landaka ndongisila ya nioka ?

Eva : Eh, sukisa popana na kutuba nde mono muntu salaka mbi. Nge muntu salaka mbi (yandi me telama mpi yandi ke tuba na mawa yonso) Mfunu kele ve ya kutula makelele. Adamu, nge ke yindula nde mambu ta vanda diaka bonso yo vandaka na ntangu ya ntama ?

Adamu : Mono zaba ve. Kaka Nzambi lenda yidika mambu ya bebaka.

Eva : Ah! ve, sesepe yai nki shi? (Yandi ke basika na nganda ti kutula makelele). Benoit bika kunwana, benoit bana ya yai zole. Benoit bika sesepe yai! Benoit ke wa mono? Mono tasonga tata na benoit ye yandi ta vanda na kiese na benoit.

Adamu : (yandi ke vutuka na bilanga, yandi me lembe ye ke tuba) kusala, kusala, kusala, kaka kusala...

Kuvukisa mabansana kimvukaya nene

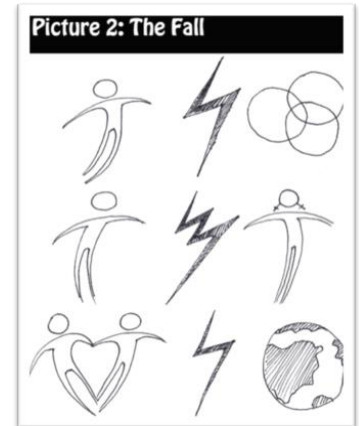
Nanima ya beno me katuka kutala mambu ya me luta na kati ya nsaka ti yina ya beno me tanga na mukanda ya Nzambi, nki mpasi ya bantu me kutana ti yo na nima ya kubwa na bo ?

Kusadila songa-nzila ya longoki 1.1 :

- Kutanga Luyantiku 3 :8-10. Na tangu ya muntu me bwa, nkikwisaka na kati ya kuwakana ya muntu ti Nzambi ?
- Kutanga Luyantiku 3 :12 Ntangu ya muntu kubwaka, nki salamaka na kati ya kuwakana ya muntu ti mpangi na yandi ?
- Kutanga Luyantiku 3 :15 Na ntangu muntukubwaka, nki salamaka na kati ya kuwakana ya muntu ti bigangwa yankaka?

Ntangu muntu kubwaka, mambi kotaka na nsi ntoto, kele kaka mambi ya bikalulu ve, kele mpi mpasi ya nitu. Na ntwala ya kubwa, bima ya kudia vandaka ya kufwana ye ntoto vandaka nikana ve, masa mpi vandaka fuluka na nsi ntoto ve, bimenina vandakakukauka mpi ve. Sambu na kubwa, sesepe yai beto ke mona mpasi yai yonso.

Kubwa bebisaka kuwakana yai yonso tatu:

Mutindu ya kulonga : Kusonga balongoki kifwanisu ya 2 : Kifwanisu ya kubwa 1.1 ye kusadisa na kuzaba nde kubwa bebisaka kuwakana yonso tatu

Kutindama

Mambu yake tadila Nzambi ti bigangwa na yandi yo ke na kati-kati ya disolo ya kubwa ya muntu ti nsuka ya Kuwakana ya Ntama.

Mutindu ya kulonga : Kusonga balongoki kisika ya nge me baka dilongi yangona Mukanda ya Nzambi

Kitini yai ke tadila ntangu ya Nzambi kena kusosa bantu na yandi. Nzalana yandi kele ya kuyidika bima yina ya kubebaka na ntangu ya kubwa ya muntu.

ABRAMI : Kutanga Luyantiku 12 :1-3, na kitini yai, Nzambi me telimisa Abrami mpi yandi me sakumuna yandi. Sambu na nki Nzambi me sakumuna Abrami ? (Sambu Nzambi ke zola sakumuna makanda ya nsi ntoto). Na verse ya mukanda yai ya Nzambi, beto ke mona mambu ya Nzambi me yidika sambu na kugulusa makanda ya nsi ntoto. Na nzila ya Dibundu, yandi ke zola nata lusakumunu na makanda ya nsi ntoto.

Mutindu yakulonga : Kana bangivula ya ke tadila bansikukele, beno lenda tanga mpi na Galatia 3 :16-17,19, 24. Mukanda yai ke songa kisina ya bo ke longila bansiku ti mutindu yo ke basisa zina ya Klisto.

MOIZE : Nzambi pesaka bantu ya nsi ntoto bansiku kumi sambu bo zaba nki mutindu ya kuvutula bintwadi yina ya kubebaka.

- Ketu nsiku ke tadila kaka mambu ya kimpewe, to yo ketadila mpi kintwadi na kati na beto bantu, ti bigangwa ya nsi ntoto ?

Mutindu ya kulonga : Longi ta songa mbote nde bansiku iya ya ntete ke vutula kintwadi na beto ti Nzambi. Kansi bansiku sambanu ya nsuka ke yidika nki kintwadi ? (Kintwadi na kati ya beto na beto). Bansiku yonso ke tubila kintwadi ti Nzambi (Kubasika 21 :3), Kintwadi ya beto na beto (mumbandu Kubasika 21 :12), yo ketadila mpi kintwadi na beto ti bigangwa(Kubasika 23 :10-12).Kele mpi ti bansiku ya ke sadisa bantu na kuvanda na mavimpi ya mbote (mumbandu Levi:13) mpi yo ke songa mutindu ya kuvanda ti bantu yankaka(mumbandu Kubasika 23 :1-9). Nzambi ke talaka kaka mambu ya kimpewe ve. Yandi ke talaka mambu ya luzingu ya mvimbaya muntu. Yo yina yandi salaka bansiku ya ke tadila bitini ya luzingu yina yonso ya kubebisamaka na masumu.

Kutanga Kulonga 28 :1-14

- Na mabansa ya Nzambi, nki mambu ta kwisila beto kana beto me lemfuka na bansiku yai ?
- Lusakumunu ya Nzambi me kana na kupesa beto ke tadila kaka mambu ya kimpewe, to yo ke tadila mpi luzingu ya nitu na beto ?

Nzambi telimisaka bamfumu mpi ba prophete, kansi Israele kumonaka diaka mpasi mingi na kati ya kinsukami ti bitumba, sambu bo pesaka Nzambimukongo.

Kutanga 2 Bansangu 7:14

- Nzambi ke kutubila banani na kudikulumusa mpi kusamba ? (Yandi ke tubila bantu yonso ve, kaka kikanda na yandi, bubu yai yandi ke tubila baklisto).
- Na mabansa ya Nzambi, nki mambu lendaka kubwa, kana bo kele bantu ya bulemfu? (Nzambi ta belula nsi na beto) ; Mambu yai ke diaka ya kieleka bubu yai. Beto ta baka kaka lugusu ve. Ndinga yai ke tuba nde Nzambi ta vutula diaka bintwadi yai tatu.

Kulunsi

Kulunsi ke kaka vekitini ya mambu ya kuluta kitoko, kansi yo kele mpi mambu ya kuluta mfunu. Na mabundu mingi, bo ke lombaka nkayilu sambu na kupesa kiese « na banzambi na bo ». Na Dibundu ya Klisto, Nzambi lutaka kuzola bantu yonso yo yina yandi tindaka mwana na yandi na kufwa sambu na bo.

Kutanga Kolosai 1:19-20. Sambu na nki Yesu kufwaka ?

- Kuwakana ya bintwadi yonso.

Mutindu ya kulonga : Kusonga kifwanisu ya 3 : Kifwanisu yake songa kuyidika, 1.1 mpi kusonga mbote na balongoki (kimvuka) nde Nzambi kwisaka na kuyidika kintwadi na kati ya yonso yina kubebaka na ntangu ya kubwa ya muntu. Kansi, bima yonso ta kuma mbote kibeni ve, tii na ntangu nsuka ya mambu ta kwisa.

Yesu bikisilaka beto Kisalu ya Nene.Kisalu na beto ke kaka ve nde bantu kukuma baklisto, kansi bo kuma mpi balongoki. Kukumisa bantu yonso balongoki ke zola

tuba nde kusadisa makanda ya nsi ntoto na kulanda mabansa ya Nzambi yina ya ke vutula kintwadi kati ya bitini yonso ya luzingu ya muntu.

Kuvutuka

Kuvukisa mabansa na kimvuka

Kutanga Kusonga 21:1-7

- Na nsuka, kintwadi kati na muntu ti Nzambi ta vanda nkimutindu ?
- Kintwadi na kati ya muntu ti mpangi na yandi ta vandanki mutindu?
- Kintwadi na kati ya muntu ti bigangwa tavanda nki mutindu? Ketu beto ta vanda ti bima ya kudia ya kulunga ? Ketu kubela ta vanda diaka?

Mutindu ya kulonga: Kusongakifwanisu 4 : Kusonga kifwanisu ya ke tubila kuvutuka, mpi kusadisa balongoki na kuzaba nde ntangu ya Nzambi ta vutuka, bintwadi na beto yonso ta vanda me yilama kubika ata kima mosi ve bonso mutindu Nzambi zodilaka yo na luyantiku.

Nsuka ya dilongi

Mambu yonso yo yai, mambu ya mbote mpenza tuka luyantiku ti nsuka. Mambu yango ke tadila mutindu ya Nzambi kusalaka ntoto ya mbote mpenza, na nima masumu kotaka na ntoto yango mpi yo bebisaka bima yonso. Yo ke mambu ya ke songa mutindu Nzambi lutaka kuzola beto yo yina yandi tindaka mwana na yandi sambu na kwisa kuyidika diaka bintwadi yonso ya bebaka na ntangubeto bwaka. Mambu yai ke tubila mutindu ya Nzambi ta vutuka kilumbu mosi na kuyidika bima yonso sambu yo kuma ya mpa. Nzambi kuzola beto kuluta mingi. Yandi tindaka mwana na yandi na kufwa na kulunsi sambu beto vanda kintwadi ti yandi, ti ba mpangi na beto mpi ti bigangwa yonso.

Mutindu ya kulonga: Sambu na kuzaba kana balongoki simbaka malongi mbote, nge ta songa konsokifwanisu na ntangu ya nge ke kabisa ti bo nsuka ya malongi. Nge ta songa kifwanisu mosi na mosi ye nge ta yula balongoki na kutuba ntu ya dilongi ya konso kifwanisu. Mpidina, yo ta yedisa ngangu na bo na kuyibuka mambu ya bo longukaka.

Dilongi ya 2 : Bantu ke ti mfunu na ntwala ya Nzambi

Kikuma ya dilongi yai

1. Kuzaba nde bantu me salamaka na kifwanisu ya Nzambi
2. Kuzaba nde bantu yonso ke na mfunu sambu bo salamaka na kifwanisu ya Nzambi ye Yesu filaka bo.
3. Kuyindula nde, kana Nzambi lutaka kuzola beto yo yina yandi tindaka mwana na yandi na kufila beto, mpidina beto mpi fweti zaba nde bantu ke na mfunu ye beto fweti vanda ti bo mbote.

Bisadilu

1. **Songa-nzila ya longoki :**
 - a. 2.1 Songa-nzila ya kuvukisa mabansa (dititi mosi ya kulongukila na konso kimvuka)

Luyantiku ya dilongi

Kuvukisa mabansa na kimvuka ya nene

- Bansiku ya bambuta ya bwala na beno ke kwikilaka nde muntu katukaka wapi?
- Kana muntu kele kwikila mambu ya mutindu yina, keti yandi lenda yindula nde muntu kele na mfunu, to ve ? Nki mambu ya mbilenda landa lukwikilu ya mutindu yina ?

Na bwala Inde, nketo mosi zina na yandi Mama Teresa, yandi yidikaka banzo ya kutanina bantu ya vandaka kufwa na balabala sambu bo fwa na luzitu. Bantu mingi vandaka tonga yandi. Bo vanda tuba nde bwala ya Inde ke na bantu kuluta mingi, sambu na nki yandi ke sadisa bantu ya kefwala ? Nki beno ke yindula sambu na kisalu yai ? Ketu yo vandaka kisalu ya mfunu, to ve ?

Muntu salamaka na kifwanisu ya Nzambi (Kusadila songa-zila ya kuvukisa mabansa)

Kuvukisa mabansa na tubimvukaya fioti-fioti

Kutanga Luyantiku 1 :26-27

Mutindu ya kulonga : Ntangu ya nge ke sadila songa-nzila ya kuvukisa mabansa 2.1, lombi na konso kimvuka na kutanga Luyantiku 1 :26-27 ; Na nima kupesa bo ntangu ya kuvukisa mabansa na yina me tala bangivula, to kupesa bo bunkufi ya malongi, to kuluta na ba verse ya mukanda ya nzambi yai ya ke landa.

Kuvukisa mabansa na tubimvuka ya fioti-fioti

Kutanga Jean 3 :16

- Nki kima Nzambi salaka sambu na kuvutula yina ya kuwakana na nsi ntoto ?
- Ketu Yesu kufwaka sambu beto vandaka bantu ya mbote ? (Kana balongoki ke na ketu- ketu na kuvutula mvutu, beno tala na Baloma 5:8)
- Kana Nzambi tindaka mwana na yandi na kufila bantu, ebuna beno ke mona ve nde yandi ke yindula nde bantu ke na mfunu ?
- Nki mambu yai zola tubila beto na kumona mutindu ya beto ke bakaka bantu?

Na bunkufi : Na ba verse yai ya beto me tanga, beto ke mona yo mbote mbote nde Nzambi ke yindula nde bantuke ti mfunu mingi. Yandi salaka beto na kifwani na yandi. Konso muntuna kati na beto salamaka na bunkete yonso, mpi Nzambi vukisaka bitini yonso ya nitu na beto na kati ya mavumu ya bamama na beto. Yandi ke kudiyangisaka mingi sambu na bantu, yo yina yandi tindaka mwana na yandi na kufila beto.

- Beno yindula diaka ksalu ya Mama Teresa na Inde.
- Ketu ngindu yai lenda sadisa beto na kubakisa mbote ksalu na yandi ?
- Sambu na nki beno ke mona nde yo vandaka mbote na kukeba bantu ya vandaka penepene na kufwa ?

Ntangu musoniki bansangu mosi ya me zabanaka mingi yulaka yandi na kuzaba sambu na nki yandi ke talaka bantu yak e zola kufwa, yandi tangilaka yandi Matayo 25 :31-46-disolo ya mameme ti bankombo. Na mukanda yai, Yesu ke bedisa bantu ya vandaka na diboko ya nkento nde « mono vandaka na nzala, beno pesaka mono madia ve, ntangu ya mono vandaka na kiwina ya masa, beno pesaka mono kima ya kunwa ve ». Ntangu ya bo vutulaka nde bo me monaka ntete Yandi ve na kuwa nzala, Yandi tubilaka bo nde : « Konso ntangu ya beno salaka ve mambu yina na mpangi mosi yina kena mfunu mingi ve na kati ya bampangi na mono yai ya mfunu, beno salaka yo na mono ve ». Mama Tereza tubaka nde kusadisa bantu yai ya ke penepene na lufwa na ba balabala ya Inde ke mpila mosi ti kusadisa Yesu.

Yindula na kati ya ntima

Konso muntu kati na beto ke na mfunu na meso ya Nzambi. Kitesu mosi ti bantu ya bwala na beno. Baka ntangu ya kuyindula na kati ya ntima sambu na kutala nki mutindu ya nge ke bakaka bantu ya bwala na beno, bonso nde bo ke ya ntalu mingi na ntwala ya Nzambi.

Kulonguka mambu ya me salamaka: Dibundu ya ntete

Kuvukisa mabansa na kimvukaya nene

Baklisto ya Dibundu ya ntete zabaka nde bantu vandaka na mfunu. Na ntangu yina, bantumingi vandaka yindula nde banzambi ya nsi ntoto yai vandakakunwanina kimfumu. Ebuna bo vandaka yindula nde banzambi yango vandakakulomba nde bantu kupesa bo nkayilu sambu na kumanisa ndola ya banzambi yango pesaka bo. Baklisto zabaka nde Nzambi ya kieleka ke mutindu yina ve. Yandi pesaka nkayilu ya mwana na yandi yina yandi lutaka kuzola na kufila bo (Yoane3 :16). Lukwikilu yai ke songa nde konso muntu salamaka na mutindu na yandi mosi, yandi ke na mfunu ti ntalu. Mpila ya kumonina mambu yai ke monisa zolaya Nzambi yina muntu lenda yindudila ve sambu na bantu ya nsi ntoto. Zola yango tindaka Dibundu ya ntete nakubuya bisalu ya kubasisa mavumu mpi kufwa bana ya fioti. Na ntangu yina, kana mwana ya nkento me butuka, mingi- mingi bo vanda losa yandi na balabala. Kansi, baklisto zabaka nde konso muntu ya kena luzingu, ya vandakakifwa makulu to muntu ya kukondana kitini mosi ya nitu, bakala, nketo, mpika, mfumu, bo zabaka ndekonso muntu ya ke na luzingu ke na ntalu mingi na ntwala ya Nzambi. Bo vandakakulokuta bana ya me katuka kubutuka ya kulosamana balabala ye bo vandakakusansa bo bonso bana na bo.

Dibundu ya ntete monaka mpi nde mutindu Nzambi songaka zola na yandi na kupesa nkayilu ya mwana na yandi, bo mpi monaka nde bo fwetisadisana ata na kati ya mpasi ya kuluta mingi.

Balongoki ya Yesu zabaka nde bo fweti kabisa mpasi na bo ti bantu yankaka ti kuwila bantu mawa bonso mutindu Nzambi kabisaka mpasiti bo, ti mutinduyandi wilaka bo mawa.

Na ntangu yango, maladi ya nsambukila ya pulupulu ya mpembe kuyantikaka. Yo vandaka nde kana nge pesa masaya kunwa na muntu ya kubela, yandi ta lenda zinga. Kana masa kele ve, bo ta fwa. Kansi zaba nde, pulupulu yina ke sambukilaka bantu mingi. Bantu ya Roma vandaka na boma mingi ya lufwa, na kisika ya kupesa bantu ya maladi masa, bo vandakalosa bo na balala sambu nde bo fwa nswalu. Moyo ya bantu vandaka na mfunu mingive. Kansi, baklisto vandaka ti luswasanu. Bo vandakakupusana penene ya bantu yina vandaka ti maladi yina sambu na kupesa bo masa mpi kusansa bo. Bo ndimaka na kusadila bantu bisalu ya kuluta mpasi mpi kuwila bo mawa. Mingi kufwaka, kansi sambu na mawa na bo, baklisto kumaka mingi nswalu mpenza.

Yindula na kati ya ntima Baka ntangu ya kuyindula disolo yai na kati ya ntima na mpima yonso.

Lomba na Nzambi yandi songa nge mutindu ya nge ke bakaka bantu ya nkaka.

Keti nge ke bakaka bo mutindu mosi ya Nzambi ke yindula nde bo ke na mfunu yo yina yandi filaka bo? Nge ke bakaka kaka bantu yankaka mbote, kansi bankaka ve? Lomba na Nzambi nde yandi vidisila nge na kisika ya nge talaka bantu na mutindu Yandi wilaka yo kiese ve. Lombande yandi songa nge nki mutindu Yandi ke monaka bantu.

Kuvukisa mabansa na tubimvuka ya fioti-fioti

- Nki bantu yabo ke zolaka mingi ve ?
- Nki mutindu beto lenda songa na bantu nde bo ke na mfunu?

Dilongi ya 3 : Kuzola Nzambi ye kuzola mpangi na beto

Kikuma ya dilongi yai

1. Kuzaba nde Nzambi ke binga beto na kuzola bampangi na beto
2. Kuzaba nani kempangi na beto
3. Kutala nki mutindu beto lenda zola mpangi na beto

Kisadilu

1. Songa-nzila ya longoki
 - a. Nsaka-Mwangi nsangu (mikanda tatu)
 - b. Songa-nzila ya kuvukisa mabansa (mukanda mosi na kimvuka mosi)

Luyantiku ya dilongi- *Nsaka-Mwangi nsangu(kusadila 3.1 Balongoki kusala nsaka)*

Kusala nsaka

Mutindu ya kulonga: Kupona bantu tatu na kimvuka sambu muntu na muntu kusala nsaka, bo tasadila nsaka 3.1.

Na luyantiku ya kuta disolo :Ntangu ya nkaka baklisto kevandaka ti kima yai ya beto ke bingaka : « kumona ya fioti »na kusalu ya kumwanga Nsangu ya Nzambi.Bo kezabambote nde kuyamba Yesu kele diambu ya lufwa to ya moyo. Kansi bo ke vila nde kana meso na bo ke bikala ya kukanga na mambu ya ke tadila kusadisa bampangi na bo, ndinga ya Nzambi ya bo ke longa ta vanda ti kisina ve.Bubu yai beto ke kwenda tala muntu mosi ya bunsukami ya ngolona nzo na yandi. Nsukami yai ke Bela, beto ta binga yandi na nkufi:**NB**, yandi ke zingaka yandi mosi na nzo na yandi. Mwangi-Nsangubeto ta binga yandi na nkufi :**MN**. Yandi ke kotaka nabanzo ya bantu mosi na mosi na kumwangaNsangu.Yandi me kuma na nzo ya **NB**.

MN : Mbote, mbote ! Nanzo yai muntu kele?Keti mono lenda kota?

NB: (Na ndinga ya kulemba) Mono kele.**MN**: Mono Mwangi-Nsangu ya Nzambi ya dibundu ya..... Mono me kwisa bubu yai nakubenda nge nde nge kwisa na dibundu na beto. Nzambi me sakumuna beto ti malongi ya mbote ya kutelimisa bantu na mpongi ya kimpeve.Mono ke bansa nde nge ta kondana ve.

NB : (na ndinga ya kutata na mpasi mpi ya kutekita). Mono ta kuka ve...Mono ta kuka mpi ve na kutelema na mbeto...Mono ke bela mingi, mono ta lenda ata kutambula ve. Kisalu me fwaka mono ye mono kena mbongo ya kusumba nkisi ve...bima ya kudia ve...ya kufutula mpi nzo ve.

MN : Mambu ya nge ke na yo ke ya nene mpenza, kansi mono zaba muntu ya ke na mvutu na mpasi yina yonso. Keti nge me yambaka Yesu na ntima na nge bonso Mfumu mpi Ngulunsi na nge?

NB : (Yandi ke tuba na ndinga ya kulemba) Dibuta na mono ti banduku na mono me bikaka mono natangu ya mono me bela, kusalu na mono mpi me fwaka. Keti muntu mosi na dibundu na beno lenda sadisa mono ?Mono ke bondila beno.

MN : Lusadisu ya kuluta mbote ya nge lenda baka ke na kamukanda yai ya Ndinga ya Nzambi. Yo ke songa nzila ya Nzambi me yidika sambu na luzingu na nge.

NB: (Yandi ke tuba na ndinga yakuluta diaka kulemba) Mono ta kuka ve...mono ke ya kulemba mingi...(yandi me bika kutuba, yandi me lala konda kunikana)

MN : (Yandi me tala misisa na yandi ya dibokona kutala kana yandi ke diaka na moyo) Yandi ke kaka na moyo ! Bika Nzambi kubaka lukumu. Mono me kwisa awa na ntangu ya mbote sambu na kulonga yandi Ndinga ya Nzambi. Mono ke bikila yandi kamukanda yai ya Ndinga ya Nzambi, kansi yo ke mbote mono kwenda na kulonga ndinga ya Nzambi na bavidu yankaka. (Yandi ke tuba ngolo na dikutu ya **NB**) Beto ta sambila nge. Yibuka, Yesu kele mvutuna mambu na nge. (**MN** me basika na nzo).

NB : (Yandi kele tala mpila **MN** ke katuka na kukwenda, yandi me tata) Ohhhhhhhhhhhh !!!

Kuvukisa mabansa na kimvuka ya nene

- Nki mambu me luta na nsaka yai ?
- Keti beno me monaka bantu ya me kabisaka ndinga ya Nzambi na mutindu yina ?
- Keti mpila ya kukabisa ndinga ya Nzambi na mutindu yai yo butaka bambuma ya lenda zinga ntangu ya nda?
- Ti mutindu yai ya kukabisa Ndinga ya Nzambi, ti mpila ya Yesu vandaka kulonga, keti yo ke mpila mosi ?

Ndinga ya Nzambi ke songa pwelele nde Nzambi ke taninaka bantu ya ke na mpasi, beto mpi fweti tala bo mbote. Mosi ya mpila ya kuluta mbote na kuzaba ntima ya Nzambi ke na yo sambu na bantu, yo kele na bansiku ya Yesu. Na bansiku yina, « beto kemonaka kakima ya kuluta fioti ya muntu lenda katula ve » na Ndinga ya Nzambi. Kakima yango ke kaka ve pwelele, kansi ko kele mpi ya kuyitukisa.

Nsiku ya nene (kusadila 3.2 Songa-nzila ya kuvukisa mabansa)

Kuvukisa mabansana tubimvuka ya fioti-fioti

Ntangu ya nge ke sadila songa-nzila ya masolo 3.2, beno tanga banzila yai ya mukanda ya Nzambi sambu na kuvutula ba mvutu na ba ngivula na tu bimvuka ya fioti fioti :

- Matayo 22:36-40
- Malako 12:28, 31,33
- Luka 10:27
- Matayo 7:12
- Roma 13:9
- Galatia 5:15

Kutubila bankakamambu ya beno me sala

Mutindu ya kulonga : Na nima ya bimvuka me baka ntangu mingi na kutanga verse ya Mukanda ya Nzambi mpi kutubila bangivula yina, tubimvuka ya fioti-fioti fwetituba na kimvuka ya nene bamvutu ya bo me zwa na konso ngivula. Beno fweti tala kana bangivula yina me basika na banzila ya mukanda ya Nzambi yina ya beno me tanga. Pesa balongoki ntangu ya kuyindula bamvutu ya bomonaka.

Nki mambu ya me tula luswaswanu to ya me fwanana na kati ba verse ya mukanda ya Nzambi yina beno me tanga ?

- Bo yonso ke tuba nde « zola mpangi na nge ».
- Kaka kikati-kati na bo ke tubila zola ya Nzambi.

Sambu na Yesu, nki nsiku me luta nene na kati ya bansiku yai zole ?

- Kuzola Nzambi

Kana beto vukisa na nkufi bansiku ti baprofete na nsiku mosi, nki ta vanda nsiku yango ?

- *Nge ta zola mpangi na nge*

Na kumona na beno, sambu na nki Yesu ponaka na kuvukisa bansiku mpi baprofeta na nsiku yina ?

- *Kana balongoki me sukisa ve nde beto kele songaka zola na beto ntangu ya beto ke zolaka ba mpangi na beto, nge ta vutukila ngivula yai na nsuka ya dilongi na nge.*

Kuzola mpangi na mono

Kuvukisa mabansa na kimvuka ya nene

Kutanga 1 Yoane 3:17, 1 Yoane 5:3, Yakobo 1:27

Nki kima me fwanana na kati ya zola ya Nzambi ti bamvutu ya beto ke pesaka na bantu ya ke na mpasi ?

- *Kana beto zola Nzambi, beto ta songa yo na zola ya bampangi na beto. Kana beto tuba nde beto zola Nzambi kansi beto zola bampangi na beto ve, yo ke songa nde beto zola Nzambi mpenza ve.*

Keti yo lenda salama nde muntu kusonga zola ya Nzambi konda kusadisa bantu ya ke na mpasi ?

- *Ve.*

Keti beto kele mpenza balongoki ya Yesu kana beto kesadisa ve bantu ya ke na mpasi na luzingu, na nitu mpi na kimpeve?

- *Kana beto tala kingana ya bankombo ti mameme, beto ke mona yo pwelele nde bo ta tula beto na ndonga ya bankombo to ya mameme na kutala bisalu ya beto ke salaka to ya beto ke salaka ve. Na bantu ya kele nzala, bo ke lombwa beto na kupesa bomadia. Na kati ya kingana yai, Yesu ke songa beto pwelele nde yandi ke kinga nde beto sadisa bampangi yina ya kele na mpasina kati na betokana beto kele mpenza balongoki na yandi.*

Kulunsi

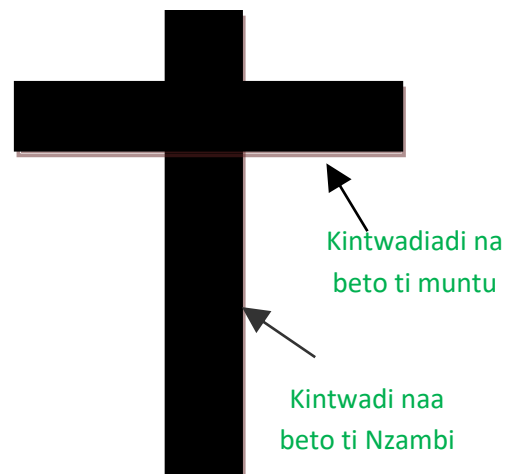
Mutindu ya nge ta longa : Kusala kifwanisu ya kulunsi na dibaya ya nene bonso bo ke songa yo awa.

Kulonga na kimvuka sambu nde bo bakisa :

Kifwanisu yai me salama sambu nde beto yibuka dilongi ya kuluta mfunu.

Nzila ya me tombuka na zulu ke songa kintwadi na beto ti Nzambi .Nzila yango ke ya kuluta nene.

Nzila ya kulala ke songa kintwadi na beto ti bampangi na beto. Nzila ya kulala me simbama nayina ya kutelama. Kana nzila ya kutelama vandaka ve, nzila ya kulala zolabwa na ntoto.Mambu yai ke ya mukiedika kaka na

kifwanisu yai ve, yo ke mpidina mpi na luzingu na beto. Beto kena mfunu nde Nzambi kusadisa beto na kuvanda na kintwadi ya mbote ti bampangi na beto.

Nani yai ke mpangi na beto ?

Mutindu ya kulonga :Kutanga kingana ya muntu ya Samaria na Luka 10: 30-37, na ntangu yina, balongoki ke na kutanga yo mpi na nsi ya ntima. Kupona bantu yina ta sala bonso bantu ya ke na disolo yango.

(Bantu fweti vanda nsambwadi na kusakana disolo yai : bakala mosi, bamiyibi zole, Nganga Nzambi mosi, leviti mosi, muntu ya Samaria mosi, muntu ya kisalu ya nzo ya banzenza mosi).

Luyantiku ya dilongi : Yesu kutaka kingana yai sambu na kupesa mvutu na muntu mosi zolaka kuzaba nki mutindu ya kubaka moyo ya mvula na mvula, disongidila, nki mutindu ya kuvanda muklisto. Yandi ke tuba nde bima zole kelombama : Zola Nzambi ye zola mpi mpangi na nge. Ebuna, muntu yai yulaka nani yai ke mpangina yandi. Na kuvutula mvutu na ngivula yina, Yesu telaka yandi disolo yina.

Kuvukisa mabansana kinvuka ya nene

- Keti Muntu ya Samaria ya mbote zabaka muntu yina ya vandaka me lala na mpasi na ntoto?
- Nki yandi salaka ntangu yandi monaka muntu yai ya kulwala bamputa ? Kele ti kima yandi salaka ya vandaka luswasanu na kima ya bantu yankaka salaka? Yo vandaka luswasanu nki mutindu ?
- Nki mutindu Muntu ya Samaria ya mbote yai songaka zola na yandi na mpangi na yandi ? Keti yandi salaka na kutuba nde bika mono salakaka ata kakima ya fioti, to yandi lutisaka kiteso ya kima ya muntu yina vandaka na yo mfunu?
- Nki mutindu kingana yai ke sadisa beto na kuzaba nani kele mpangi na beto?
- Nki mpila kingana yai ke longa beto na yina me tadila mutindu ya kusonga zola na bampangi na beto?

Kutula dilongi na kisalu

Beno yindudila bantu ya beno ke kutanaka na bo mingi. Nki kima ya nge lenda sadila bantu ya nkaka ?

Dilongi ya 4: Luka 2:52

Kikuma ya dilongi yai

1. Kuzaba nde beto fweti yela na bitini iya : na nitu, na kimpeve, na luzingu ti na ngangu
2. Kuzaba nde beto ke na mfunu ya kuvanda bamvwama ve sambu na kulungisa yina Nzambi me kanaka sambu na beto.
3. Kusadisa bantu ya nkaka na kuyela na bitini yai iya.
4. Kuyidika mutindu ya kusadisa bo, na babwala na bo, ye, muntu mosi ya dibundu na bo na mpila nde bo yela na mosi ya bitini ya beto tangaka.

Kisadilu

1. Songa-nzila ya longoki :
 - a. Songa-nzila ya kuvukisa mabansa 4.1 (mosi na kinvuka mosi)
 - b. Kifwanisu ya kuyela 4.2 (mosi na konso longoki)
2. Dititi ya mukanda ya fioti ya ngelenda kangisa to kutula na kibaka to na dibaya ya nene

Luyantiku ya dilongi

Disolo na kimvuka ya nene

- Nki bima ya mwana ke vandaka ti yo mfunu kuyantika ntangu ya yandi me butuka tii na mvula 18 sambu nde yandi kuyela na mpila ya kulunga ?

Mutindu ya kulonga : Kusonika bamvutu na bo na dibaya ya nene to na tumatiti ya mikanda ya fioti-fioti. Kana balongoki me tanga ata kitini ya beto monaka na ngivula 1 mosi ve, ebuna nge ta sadisa bo na kupesa mbandu. Mbandu bonso na kitini ya mpila ya kuzinga : Keti beno ke yindula nde muntu yai lendaka kuvanda ti mfunu ya dibuta to muntu yankaka sambu na kuzinga ?

Luka 2 :52

« Yesu vandaka kuyela na nitu, na mayele, mpi bantu vandaka kuzola yandi mingi ».

Jésus a grandi de quatre façons. Lesquelles? Quels sont les termes ordinaires que nous pourrions utiliser pour décrire ces quatre types de croissance? Yesu vandaka kuyela na mitindu yiya. Inki mitindu yango ? Nki mpila beto lenda binga mitindu yai iya na kutuba na beto ya pete ?

Mayele	Mayele
nitu	nitu
Nzambi vandaka kuzola yandi mingi	Kimpeve
Bantu vandaka kuzola yandi mingi	Kuvanda mbote tibantu

Mutindu ya kulongila : Kusonika bangogo yai iya ya beto ke na kulonguka na dititi ya mukanda ya nene to na dibaya ya nene. Baka dititi ya mukanda, zenga yona ndambu iya, tula bitini ya mikanda ina na bandambu zole.

Sesepi yai songa nki mutindu bima ya nge tubilaka na luyantiku ya dilongi ke fwanana ti bitini iya ya luzingu ya muntu.

Bonso Yesu vandaka kukula, beto fweti kula na mitindu yina iya. Beto lenda sadila mbandu ya Yesu sambu na kuyindula mutindu ya bantu lenda kula.

Kukula ya Yesu (Kusadila songa-nzila ya kuvukisa mabansa 4.1)

Kuvukisa mabansa na tubimvuka ya fioti-fioti

Mutindu ya kulonga: *Na ntangu ya nge ke sadila songa-nzila ya kuvukisa mabansa 4.1, pesa ntangu na bimvuka na kutubila bangivula mpi ku yibuka bamvutu na bangivula yina na kati ya bimvuka. Bo ta tenda banzila na bangindu ya kele na konso ngivula.*

Kusonga mambu ya beno me tuba na bantu yonso

Kutuba na nkufi mambu ya beno me tuba na kimvuka ya nene, beno ta sadila songa-nzila ya kuvukisa mabansa 4.1

1. Keti kukula ya Yesu kwisaka na kintulumukina to yo bakaka ntangu malembe-malembe?
 - *Kukula ya Yesu salamaka malembe-malembe, yo bakaka ntangu.*
2. Nki bima ya kusadisaka yandi na ntangu yandi vandaka kukula na nitu ?(Mumbandu, keti yandi longukaka na ba nzo nkanda ya kuluta nene ? Keti nzo na yandi vandaka ti mwinda ya nzila ya nsinga ? Keti yandi vandaka na bima ya kudia ya kulunga ? Keti yandi vandaka kuzaba kusonika ? Keti yandi vandaka na bibuti ya vandaka kuzola yandi?
 - *Yesu kulaka na dibuta ya nsukami. Bo pesaka makabu ya bapizio zole. (Tala yo na Luka 2:24 et Levi 12: 8)*
 - *Kansi Yandi vandaka na bima yakudia ya kulunga. Tata na yandi vandaka na kusalu, ye yandi vandaka na bibuti ya vandaka kuzola yandi.*
3. Keti Yesu vandaka na bima (mbongo...) ya kulunga sambu na kulungisa luzola ya Nzambi na luzingu na yandi ? Sambu na nki to sambu na nki ve ?
 - *Yoane 17:4 ke songa beto nde Yesu manisaka kusalu ya Nzambi pesaka yandi na kulungisa. Yandi lungaka na kukumisa yo na nsuka.*
4. Nki mingi ya kinvwama ya muntu fweti vanda ti yo sambu na kulungisa mabanza ya Nzambi ?
 - *Yesu vandaka nsukami, kansi yandi vandaka ya kulunga sambu na kusala luzolo ya Nzambi na luzingu na yandi.*
5. Yesu vanda kukula na bitini iya. Keti beto lenda sadisa bantu yankaka na kukulana bitini yai iya ? Nki mutindu ?
 - *Eh, bitini iya yina ke pesa beto mbandu ya beto lenda sadila na kusadisa bampangi yankaka.*
 - *Kukula na bitini iya yina ke bakaka ntangu ya nda.*
6. Kana yo bakaka ntangu ya nda sambu nde Yesu kukula na bitini iya yina, ebuna yo ta baka ntangu ikwa sambu nde bantu yankaka kukula ? Ntangu ikwa beto lenda tula sambu nde bantu yankaka kukula?

- *Yo fweti baka ntangu mingi sambu nde bantu kukula, kana beto zola mpenza nde bantu kukula, beto fweti vanda ya kuyilama na kutula ntangu ya mingi ti bamvula mingi.*

Kusadila malongi ya beto me wa na luzingu na beto mosi (kusadila kifwanisu ya kukula 4.2)

Beto ta kula kakave na bitini iya bonso Yesu kukulaka. Kansi beto fweti sadisa mpi bantu yankaka na kukula na mitindu yina iya.

Mutindu ya kulonga : *Kana nge keti bifwanisu ve, sala yo na dibaya ya nene sambu nde balongoki kudisadila yobo mosi na dititi ya mukanda.*

Sonika ntete na kati ya banzo yai ya mpamba bambandu ya nge mosi lenda kula na bitini yina iya. Pesa mpi kikesa na bantu ya dibuta na nge, ya dibundu na nge mpi bantu ya bwala na beno na kukula na bitini yina iya.

Yibuka :

- Pona kima yina ya lenda salama na mposo mosi. Kana nge pona kima yina ta baka ntangu mingi, yo ta vanda mpasi na kumanisa yo mpi bantu ta lenda lemba. Pona kima ya fioti mpi ya mpasi ve sambu nde beno nunga na kusala yo. Na nima beno ta lenda pona kima yankaka ya kusala na mposo ke kwisa.
- Kupona kima ya beno me salaka ntete ve.

Mutindu ya kulonga : *Pesa bo ntangu sambu na tuba nzo ya kele na nzila ya ntete. Na nima ya minuta fioti, lombamba nde bantukupesa ba mbandu ya mwa tubanzo. Yula na kuzaba kana bantu ke mona mpasi na kuzwa kima mosi (mbandu) na tubanzo yina ya ke na nzila ya ntete. Yula na bantu yankaka na kupesa ba mbandu.*

Kimvuka ya bantu ya zaba kutanga mbote ve-*Kana yo kele mpasi na bantu yankaka na kusonika na bisika yina ya ke mpamba, ebuna nge ta solula ti bo kaka na mambu yai kelanda :*

- Beno yindula mpila ya beno lenda kula na bitini iya. Nki bima ya beno me salaka ntete ve ?
- Yindudila dibutana beno. Ketu bo ke kula na bitini yai iya ? Ketu ke ti kima ya nge lenda sala sambu na kusadisa dibuta na nge, to muntu mosi ya dibuta na nge na kuyela na kitini mosi na yo? na kuyela na bitini yai iya ?
- Yindudila dibuta na nge. Ketu ke ti kima mosi ya nge lenda sadisa bo na kukula na bitini yai iya? Nkinge lenda sala ?
- Yindudila bantu ya bwala na beno. Ketu ke ti muntu mosi ya nge lenda sadisa na bwala na beno? Nkinge lenda sala ?

Kana beto ke kula bonso Yesu, ebuna beto ta lenda sadisa bantu yankaka to kupesa bo kikesa na kukula na mutindu yina mpi. Yesu kutulaka ntangu mingi nakati ya balongoki na yandi sambu na kusadisa bona kukula. Luzingu na yandi vandaka mbandu yina songaka na bantu yankaka nki mutindu ya kukula na luzingu na bo. Yesu vandaka kudipesa mpasi nakulandila mutindu bantu yandi vandaka kutwadisa vandaka kukula. Bantu ke ya kuyilama nakulanda mbandu ya luzingu na beto, mingi-mingi kana bozaba nde beto kekudimonisa mpasi na kulandila luzingu na bo ye beto zola nde bo kula bonso Yesu kulaka.

Sonika na kati ya bisika yai ya mpamba bangindu yina lenda sadisa bantu ya dibuta na nge, ti bantu ya bwala na nge na kukula na bitini ya luzingu yina Yesu kukulaka.

Mutindu ya kulonga :Pesa na balongoki ntangu mingi ya kuyindula. Yo ke mfunu nde bo baka ntangu mingi ya kuyindula na kubaka mabansa ya mbote. Kusasukisa bo ve na kubaka kaka dibansa ya ntete.Kana bo me manisa, lomba na bantu yina me zola na kukabisa mabansa na bo na nzo nkanda (kimvuka yonso). Kuyula bo kana ke ti bisika ya bo me mona mpasi na kupesa ba mbandu. Kutala kana mpila kele nde bo baka ba mbandu ya mbote na kimvuka (kana ntangu ke ya mingi ve, lomba na balongoki na kwenda kumanisa kisalu yango na nzo).

Mutindu ya kukula	Kitini ya luzingu ya Yesu kukulaka			
Kukula	Mayele	Nitu	Kimpeve	Kuvanda ti bantu
 yandi mosi	Kutanga mukanda yaketadila kitini ya luzingu ya mono zola kutomisa.	Kutambula na makulu ntangu yanda	Kuvanda na bisambu kitini ya kilumbu ya nvimba	<i>Kutindila nduku ndinga ya ke pesa yandi kikesa</i>
 Dibuta	Kuvukisa mabansa, kusadila bingana zole na dibuta na mono	Kuyobisa malonga na nima ya kudia	Kunata dibuta na mono na kutanga mukanda ya Nzambi konso kilumbuméditation	Kubika bana sambu na Kunata nketo to bakala na mono na lukutakanu
 Dibundu	Na Kintete, kuyindula malongi ya bo longaka na lumingumpi kusadila yo	Kuyidika nzila na ntwala ya nzo Nzambi	Kusambila bantwadisi ya Dibundu konso kilumbu	Kubinga bampangi ya Dibundu na nge na kunwa cafe ti bo
 Bwala	Kusolula mambu ya ke tadila bwala na beto ti mfumu ya bwala	Kukatula mvindu na bwala na beto	Kubinga bampangi na beto na nkisi ya lubuku na kudia ti bo kisika mosi/voisins à une fête de Noël dans notre maison	Kubula balon ti bana ya bwala na beto

Kuvukisa mabansa na tubimvuka ya fioti-fioti (bantu 2-3)

Tula bantu na tubimvuka ya fioti-fioti (bantu kuluta 2 to 3 ve), beno kabisa ti bantu yankaka kaka kima yina ya nge me ndima na kusala. Beno kudilombila Nzambi sambu yandi pesa beno ngolo ya kusala yo.

Dilongi ya 5 : Nzambi ke zola nde Dibundu kuvanda na mfunu

Kikuma ya dilongi yai

1. Kuzaba mbote kusingama ya Nzambi ye kusonga yo na bisalu mpi na kutuba.
2. Kuzaba nde kana Dibundu ke songazola ya Nzambi na bisalu, mpidina yo ta benda bantu ya bwala na kukwisa kota na Dibundu.
3. Kutala na nki banzila Dibundu na bo mosi lenda yantika na kusonga zola ya Nzambi.

Kisadilu

1. Songa-nzila ya longoki
 - a. 5.1 Kulonguka mambu ya bo me mona (kupesa mikanda zole na bantu yina me zola)
 - b. 5.2 Mpila ya kuvanda na mfunu (dititi mosi na kimvuka mosi)

Luyantik ya dilongi

Kuvukisa mabansa na tubimvuka ya fioti-fioti (bantu 4)

Kusonika bisalu yonso ya ke salamaka na Dibundu na beno na ndonga (kana mpila kele, kusala kifwanisu ya konso kisalu)

Mutindu ya kulongila : Na nima, lomba na kimvuka na kutala kana kisalu yango ta salama na bantu ya ke kwisaka samba na Dibundu na beno to sambu na ba yina ke sambaka pana ve. Bisalu yango ke ikwa mpi yo ke tadila nki kitini ya luzingu? Kutula na ndonga bisalu yina ke tadila mingi bantu ya ke na mfunu ya lusadisus to bansukami. Bantu yango ke ikwa ?

Kuvukisa mabansa na kimvukaya nene

1. Bantu ya bwala na beno ke tuba nki sambu na Dibundu na beno ?
2. Bantu ya bwala na beno ke tuba nki sambu na bisalu ya Dibunduna beno ?
3. Bantu ke yindula nki sambu na baklisto?
4. Est-ce que les gens de la communauté veulent venir à l'église, ou est-ce qu'il faut que vous les invitiez?Keti bantu ya bwala na beno ke zolaka kukwisa na Dibundu na beno ?
5. Nki bantu ta tuba kana Dibundu na beno me katuka pana?
6. Keti mpila yina ya bantu ta mona yo ta kumisa Nzambi ?

Yezaya 58

Esaïe écrivait aux Israélites qui étaient le peuple élu de Dieu. Ils sont un exemple pour l'Eglise d'aujourd'hui. Yezaya kusunikilaka bana ya Izrael yina ya kuvandaka basolwa ya Nzambi. Bo kele mbandu ya mbote sambu na Dibundu ya bubu yai.

Beno tanga mpi beno vukisa mabansa na mambu me tadila Yezaya 58: 1-10 :

1. Nki bantu vandaka kusala ?
2. Nki vandaka mvutu ya Nzambi sambu na bantu yango ?
3. Sambu na nki Nzambi vutudilaka bo mutindu yina ?

Kuvukisa mabansa na tubimvuka ya fioti-fioti (bantu 4-5)

Lomba na konso kimvuka na kusionika na nkufi mambu ya bo me tanga. Bo lenda sala kifwanisu to kusionika yo na nsa mosi. Na nima ya bo me manisa kutuba na nkufi, yula bo nki mambu yina zola tuba na Dibundu ya bubu yai.

Mungwa mpi nsemo

Kuvukisa mabansa na tubimvuka ya fioti to ya nene

Kutanga Matayo 5 :13

- Sambu na nki Yesu ke tuba nde baklisto kele mungwa ti nsemo?
- Nki mutindu beto lenda vanda « mungwa » ?
- Nki mutindu beto lenda vidisa ntomo na beto?

Kutanga Matayo 5:14-16

- Keti kena ntangu ya beto ke mekaka kufika « nsemo »?
- Nki mutindu beto lenda sema kuluta diaka ngolo ?

Disolo ya mungwa ti nsemo (kusadila 5.1 mambu ya me bwa)

Kuvukisa mabansa na kimvuka

Mutindu ya kulonga: *Ntangu ya nge ke sadila mambu ya ke na 5.1, nge lenda yula bantu ya me zola na kutanga konso disolo.*

Kutanga diloso 1 : Saris (bilele) sambu na bansukami

Na kati ya bantu ya vandaka samba ba nzambi, baklisto vandaka kudimona bonso nde bantu ya ke sambaka banzambi yankaka vandaka kuzola bove. Bo vandaka ti boma na kusala kisalu ya Nzambi na nganda ya kimvuka ya baklisto. Na nima, bo monaka mfunu ya kusonga zola ya Klisto na bantu ya bo vandaka zinga ti bo kisika mosi. Na mposi ya kulandaka, Pastere na bopesaka kikesa na bamama ya Dibundu na bo na kutala nki vandaka bima ya bantu ya bwala na bo vandaka ti yo mfunu. Na lukutakanu ya mposi kulandaka, banketo tubaka nde bo kutanaka tibankento ya bahindu kumi na zole, konso nketo vandaka kaka na lele ya kulwata mosi (saris/robe).Awa na nsi ntoto, kitini ya ntoto yina ya bwala Inde ke vandaka mwini ya ngolo. Yo vanda lomba nde bantu fweti yobisa bilele konso kilumba. Yo ke monana nde, kana nkento me yobisa sari na yandi, yandi fweti vanda na kati ya nzo tii ntangu lele mosi yina(sari) ta kauka na ntangu. Pastere na bo kuyulaka kana kuvandaka ti banketo kati na boya vandaka ti ba sari tatu ye kana bolungaka kupesa mosi na bankento yina ya ba Hindu.

Bankento mingi kudipesaka nakusala bonso Mutindu Pastere na bo lombaka. Na mposi yango yina mosi, bankento ya Dibundu yai kwendaka kutala ba yina ya vandaka na mpasi ya bilele. Bo sadisaka bankento yango na kupesa bo sari yankaka ya zole. Bankento ya ba Hindu yitukaka mingi lusadisu yai. Na nsuka, bo lombaka na bankento yai ya baklisto na kusambila bo Nzambi.Bankento yankaka ya ba Hindu ya vandaka na mavumu lombaka nde bankento yai ya baklisto kusambila bana na bo yina ya vandaka fweti butuka.

Tanga disolo ya 2 : Kupesa masa na bwala

Kuvandaka na bwala mosi, bantu vandaka na mpasi ya masa ya kuluta mingi. Na ntangu ya bo zabaka luzolo ya Nzambi sambu na kulonga bantu ya bwala na bo, bantwadisi ya Dibundu bakaka lukanu ya kusosa mutindu bo mosi fweti pesa mvutu na mpasi ya masa. Bo zwaka kisika ya bo lendaka defa bisadilu sambu na kutimuna mabulu ya masa ti maboko na bo. Na luyantiku bantubuyaka ngindu yango, bo yindulaka nde masa ta vanda na kisika ya nda na nsi ya ntoto. Bo yindulaka mpi nde : kana mpila ya kuzwa masa na nzila yina lendaka salama mutindu yina tuka ntama, sambu na nki bo mekaka yo na ntwala ata mbala mosi ve ?

Kansi bantwadisi bakaka lukanu na kumeka. Bo futilaka bisadilu mpi bo nataka yo na bwala na bo, ye bo yantikaka kutimuna dibulu na nima ya Nzo Nzambi na bo, na kati ya kibansala. Na kiteso ya mettre kumi na iya na nsi ya ntoto, masa basikaka. Bo monaka kiese mingi. Bantu ya vandaka kusamba na Dibundu yina ve vandaka na kiese ve. Bo yindulaka nde Dibundu ta sadila masa yina bo mosi. Kansi, mabansa na bo vandaka mpidina ve. Dibundu pesaka ngindu nde bantu ya bwala yonso ta sadila lusakumunu yina ya Nzambi ya nene.

Na ntangu ya fioti, bantwadisi ya ba bwala ya penene lombaka lusadisu ya bantwadisi ya dibundu na kutimuna mabulu ya masa na bisika yankaka. Dibundu kundimaka yo mbote. Na nima ya bilumbu ya kulandaka, bantu timunaka mabulu kumi na tamu ya kuluta diaka nda na kiteso ya mettre makumi zole na iya to tanu, na maboko na bo mosi.

Bantu ya bwala yitukaka mingi zola ya mutindu yai ya Dibundu songaka bo. Ntangu ya Dibundu bingaka bo na kwisa kuwa nsangu ya zola ya Nzambi, bantu ya bwala fulukaka na Nzo Nzambi. Bo vandaka na nzala ya kuwa diaka nsangu ya me tadila Nzambi ti bantu ya kupesaka bo masa.

Kuvukisa mabansa na kimvukaya nene

- Nki kima ya mabundu yai salaka ?
- Ketu bo vandaka bamvwama ?
- Nki bimabo sadilaka?
- Sambu na nki bo salaka mutindu yina?
- Nki kima ya bisalu na bo longaka na bwala ?

Mameme ti bankombo-Matayo 25 :25-46

Discussion en grand groupe Kuvukisa mabansa na kimvukaya nene

Mutindu ya kulonga: Kusadisa balongoki na kuzaba nde na dilongi yai, bo ke bula lusonso na mambu ya me tadila nitu. « Yesu tubaka ve nde mono vandaka na nzala beno pesaka mono kamukanda ya ndinga ya Nzambi na kutanga » to « Mono vandaka na lupitalu ye beno tindilaka mono malongi na kuwa ». Bopesaka bo bima ya bo vandaka na yomfunu na nitu.

Kutanga Matayo 25 : 31-46

1. Nki vandaka luswasanu kati na mameme ti bankombo ?
2. Nki bima ya mameme salaka ? Ketu bima ya bo salaka vandaka tadila nitu to kimpewe ?
3. Mbala ikwa Dibundu na beno ke sala bima bonso yai ya Yesu me tanga na dilongi yai ?

4. Que pensez-vous de l'impact sur votre communauté si tous les membres de l'église faisaient de telles actions? Nki lenda bwa na bwala na beno kana bantu ya Dibundu na beno yonso lenda sala mambu ya mutindu yai?

(Bamvutu ya lenda pesama)

- Ils auraient une impression positive de l'église. Bantu ta mona nde Dibundu ke kima ya mbote.
- Mutindu na bo ya kuzinga ta yilama.
- Bo ta zola diaka kubakisa nani yai kele Nzambi.

Mpila ya nge lenda vanda na mfunu na bantu yankaka (kusadila 5.2 mambu ya ke songa mpila ya kuvanda na mfunu)

Activité en petits groupes *Kisalu na tubimvuka ya fioti-fioti*

Réfléchissez à la façon dont l'église pourrait aider dans chacune de ces situations. Utilisez le tableau 5.2 des manières d'être utile pour aider à remplir le tableau ci-dessous ensemble. *Beno yindula mpila Dibundu lenda vanda na nfunu na kati ya mpasi yayi mosi na mosi. Beno sadila nzo 5.2 ya ke songa mpila ya kuvanda na mfunu sambu na kusonika kumosi na kati ya nzo yai ke landa.*

Mutindu ya kulongila : Na nima ya kusonika na nzo yai ya 5.2 ya ke songa mpila ya beno lenda vanda na mfunu, bimvuka kukabisa bamvutu na bo ti bantu ya nkaka.

Mpasi	Mpasi ya Dibundu lenda sadisa
Nzala 	
Kiwina 	
Kinkonga 	
Kukonda kisika ya kuvanda 	

<p><i>Kubela</i></p> 	
<p><i>Na boloko</i></p> 	

Dilongi 6 : Nki mpasi ya beto lenda sadisa ?

Ojbectifs Kikuma ya dilongi yai

1. Kuzaba bima ya bantu ke na yo na bwala.
2. Kuyindula bima ya bantu lenda sala na kusadila kimvwama ya bo ke na yo na bwala.
3. Kukangula meso ya balongoki na kumona mpasi ya bantu ke na yo na bwala.

Bisadilu

1. Songa-nzila ya longoki
 - a. Pastere Wong (mukanda mosi na kimvuka mosi)
 - b. 6.2Kulonguka mambuya me luta

Visio ya Pastere Wong -Kusadila 6.1 Pastere Wong

Kuvukisa mabansana kimvuka ya nene

Kutanga disolo ya Pastere Wong

Kuvanka na kitini ya bwala mosi ya bansukami mpenza, Pastere mosi zina na yandi Wong. Sambu na kulemfuka na kubingama ya Nzambi, Wong kwendaka kuvanda na bwala yai sambu na kusadila Dibundu mosi. Dibundu yango vandaka fioti, yo vandaka na bantu kiteso ya makumi iya, bantu yango vandaka mingi-mingi bankento ti bana. Kubingama ya Wong vandanka na ndambu zole. Yandi vandaka na kisalu yankaka sambu na luzingu na yandi ti bana na bo zole ya fioti. Kansi yandi vandaka mpi kusala ngolo na kutanina mameme ya Nzambi.

Kilumbu mosi, bonso yo vandaka kikalulu na yandi, yandi telama na sukasuka na ntuala ya ntangu kubasika na kusolula ti Nzambi. Na nima ya kulwata bilele, yandi kotaka na nima ya rido. Kento ti bana na yandi vandaka ya kulala. Yandi pedisaka kamwinda ya mafutaye yandi yanyikaka kutanga Mukanda ya Nzambi. Na menemene yina, yandi yantikaka kutanga Yezaya 58. Na ntangu ya yandi vandaka kutanga, yandi vandaka kuwa mutindu Nzambi vandaka kutuba ngolo na mambu me tadila bisambu yina Yandi ke zolaka.

(« Kubuya kudia ya mono ke zolaka, yo yai : Kuzenga zenga miniololo ya nku, kukangula bansinga ya kimpika ti kubikisa bampika bo kwenda na ngemba, kukatula bakilo yonso yina ke pesa bantu mpasi, kukabisa madia na nge ti muntu yina ke na nzala, kukotisa na nzo na nge nsukami yina ke ti kifulu ve ya kulala, kulwatisa muntu yina kele kinkonga, kubuya ve na kusadisa mpangi na nge »).

Wong vandaka diaka na mpila ya kukwenda ntama na kutanga ve. Ntima na yandi yantikaka kunwana ti mabansa na yandi. Nki mutindu Nzambi lenda kudiayangisa mingi sambu na bansukami mutindu yina, yandi mosi mpi Wong kuvandaka na bansukami mpi mpasi ya vandaka kupasula ntima na yandi? Yandi vanda zaba nki mutindu bantu ya bwala na yandi vanda mona mpasi na kuzinga. Bo vanka na mpasi ya kuluta mingi. Pastere Wong mpi vankaka na mpasi ya kudisa dibuta na yandi, mbala mingi mpi yandi vandaka na mpasi ya kusumba bankisi yina dibuta na yandi vandaka na yo mfunu. Wong vandaka kudiyafulande :« Nzambi ke wapi ? ». Nki mutindu mambu ya Mukanda ya Nzambi ke tuba lenda kukana na bima mingi mingi ya bwala yai Las Pavas ke na yomfunu ?

Na ntangu ya yandi vandaka kunwana ti mabansa nayandi, yandi waka muntu me kokula na kielo. Yandi kudiyulaka, nani yandi yai me kwisa suka suka yai ? Yandi kwendaka na kielo ye yandi yulaka na malembe, « Nani ? ». Ndinga tubaka na nganda : « Wong, Ke Yesu » « Nani ? ». Ndingatubaka na nganda « Ke mono Yesu ». « Ve, nge nani mpenza? ». Wong, kele mono. Mono me kwisa sambu mono mewa kudila ya ntima na nge. Mono zola nde nge songa mono nki ke yangisa nge. ».

Ndinga yango monanaka nde yo vanda mpenza ya makieleka. Wong kwendaka kukangula kielo. Na nganda vandaka diaka mpimpa ye Wong kukaka kumona kaka kizuzi ya muntu, kansi yandi yindulaka nde Yesu vanda mutindu yango yina. Wong tubaka nde : « Kota Mfumu ». « Ve, Wong, Mono ke zola nde nge nata mono na bwala na beno sambu nde nge songa mono kima ya ke pesa nge mpasi na ntima ». Wong ke kaka na kuyituka, yandi me ndima na kutambula ti Yesu, yandi ke kebisa yandi : « Beto ta tambula na kukeba yonso. Mvula me noka mingi mvindu ke mingi na ntoto. Awa na bwala beto ba kabine ke mingi ve.

Kitini yina ya bwala vandakana bunsukami mpenza, ntangu bo vanda tambula na babalabala yango, Wong yantikaka kubudila Yesu masolo ya banzo ya bo vandaka kuluta. Na nzo yina, nkento mosi kevanda muna. Yandi ke tekaka nitu na yandi sambu na kudisa bana na yandi. Na kanzo ya nianga yina, bakala mosi ya kinwa malafu ke vandaka muna. Yandi ke bulaka nkento ti bana na yandi konso ntangu kana yandi me lawuka malafu, ye yandi ke lawukaka mbala mingi. Kuna ke nzo ya Mfumu ya kitini ya bwala na beto, yandi ke muntu ya ke bakaka madeso ya bana mingi. Yandi pesaka dilaka na bantu ndeyandi ta tudisa minda ya nsinga na bwala. Sambu na yo, yandi bakaka mbongo ya bantu kansi yandi me diaka mbongo yango na kunwa malafu ti na kubula nzeke ya mbongo.

Bo lutaka kisika mosi ya vandaka ya mpambana katikati ya bwala, ata kima mosi vandaka me tungama ntete ve. Kisika yina vandaka sambu nde bantu ta kwisaka na kuvanda mpi kupema, kansi bantu ya bwala vandaka kwisa kulosa mvindu, nsudi ya mbi vandaka basika pana, bampuku vandaka tambula-tambula pana. Wong songaka musapi na kanzo mosi ya nianga vandaka na lweka ya ngumba ya nda ye yandi yulaka Yesu « Nge ke mona nzo yina ? Nketo mosi ke vandaka muna ti bana na yandi iya. Kanzo yango ke nokaka mingi, bo ke bansukami ya ngolo. Bo kevandaka ti madia fioti, bilele ya kulwata mpi ve ye bo ke belaka mbala na mbala. Na ntangu ya fioti, bantu yai zole kumaka na lweka ya ngumba ya nda kisika ya bwala Las Pavas me tungamaka. Wong songaka yandi kisika mosi ntama. “Na nsi pana, kwokuna bankento ti bana ke kwenda baka masa. Masa kele ve awa na Las Pavas.

Na ntangu ya Wong vandaka yilama nakubaluka na nsongi ya balabala yankaka, yandi waka bidilu. Yandi balukaka na kutala kisika bidilu vandakakwisila : Kuvandaka Yesu-Yesu muntu vanda dila ! Ebuna Wong zabaka nde bima ya ke pesaka yandi mpasi na ntima ke pesaka mpi ntima ya Yesu mpasi. Wong yantikaka kutuba, kansi Yesu bakaka diboko na yandi ye yandi lutisaka yo na nitu ya Wong, yandi talaka yandi mpi yandi tubaka : « Wong, sesepi yai, monoke songa nge nki kele mabansa na mono sambu na bwala Las Pavas ».

Mbala mosi, Wong kudimona na kisika mosi ya yandi lendaka mona Las Pavas na nsi ya ngumba. Yesu yantikaka kutuba, ye kana Yesu kutuba, bima yango mpi ke monana. Yesu yantikaka kutubila bantu ya Dibundu ya Wong. Na bunsukami na bo, bo yantikaka kukabisa ndambu ya bima ya bo vandaka na yo ti bantu ya kuluta bo na bunsukami. Konso kilumbu, kana bo me dia loso, bo vandaka kubumba kandambu na kinzanza. Na nsuka ya mposi, konso muntu lungisaka kinzanza ya loso ya kufuluka sambu na kupesa makabu na bantu ya vandaka na bima ya kuluta fioti. Bo vandaka kukaba yona zina ya Mfumu Yesu. Bo salaka mpi mutindu mosi ti savon ; na kati ya mposi, bo yantikaka kukwenda tala bafwidi ya bwala na bo ye bo kumisaka bo bonso bantu ya mabuta

na bo, na kusadisa bo na kuyobisila bobilele, kulambila bo madia, kutala bana na bo na ntangu ya bo vandaka kubela.

Yesu tubilaka kisalu. Wong monaka bantu me baka bisalu ya vandaka na lufuti ya ndambu mbote sambu na kusadisa mabuta na bo. Yesu tubilaka banzo ye Wong monaka tubanzo ya nianga ya vandaka kotisa madidi ti mvula kubaluka na banzo ya ngolo. Yo vandaka banzo ya nsaka ve, kansi banzo ya bunkete mpi ya ngolo. Yesu tubilaka masa, mbala mosi banto ya masa bonso makunzi kupesamaka na bwala yonso na bisika yina bankento ti bana lendaka kubaka masa ya mbote na kunwa. Yesu tubilaka bunkete, ye Wong monaka ba kabine nabwala ya mvimba, kele ve nde yo vandaka mosi na konso nzo, kansi yo vandaka mingi na mpila nde bantu ya bwala yonso lendaka kuvanda na kabine mosi penene ya banzo na bo. Mvindu ya vandaka na babalabala walukaka. Na bisika yango, banti kumenaka, ye bana ya fioti vandaka ke seka ye bo vandaka kubula balon. Yesu tubilaka mpi luzingu ya mpa ya bantu, Wong monaka nkento yina vanda teka nitu na yandi sambu na kudisa bana na yandi, yandi kumaka na kisalu ya luzitu. Kinwa malafu kumaka bakala ya mbote mpi tata ya kuzola bana na yandi. Mfumu ya bwala vandaka diaka ve muntu ya luvunu, ntangu yai, yandi kumaka nsadi ya kieleka, yina ya kumaka kusosa mambote ya bwala ya mvimba.

Ebuna Yesu tubaka :« wong, tala Dibundu ! ». Yo vandaka yakufuluka ti bantu, kuvandaka mpi tibayakala ! Bantu vandaka bonso na kiese, bo vandaka kuyimba bankunga ya kiese sambu na zola ya Nzambi. Ye kuna na ntwala, Pastere Wong vandaka kulonga ndinga ya Nzambi, ye yandi vandaka kunata bantu ya Nzambi na kimpeve mpi na bisalu ya zola ti bulemfu. Yesu songaka yandi : mambu yai ya ge me mona yo ta lungisama yonso mutindu ya nge me mona yo kana mono me vutuka, kansi yo kele bima ya mono ke zola kusala na Las Pavas. Mono ke zola nde nge kabisa mambu yai ye ge nata bantu ya Las Pavas na kulungisa yo.

Pastere Wong yantikaka kutula ntembe : « Mfumu, beto ke bansukami ya kuluta nene! ». Yesu vutulaka mvutu malembe, « Wong, nani sabulaka bana ya Israel na Nzadi ? Nani butululaka mampa ti mbisi sambu na kudisa bantu mafunda tanu, bayakala, bankento ti bana ? Nani butululaka mafuta ti fufu ya mufwidi ya Sarepta sambu nde yandi kondana madia ve na nzo na mvula tatu ya nzala ? Nani vandisaka masa mpima na ntangu yo tombokaka na Galile ? Wong tubaka nde « kenge Mfumu ».

Wong, kana mpidina, nge fweti lemfuka na mambu ya mono ke lomba nge na kusala. Songa bantu mabansa na mono ya mono ke zodila bantu na nge, na mambu metadila nitu mpi kimpeve. Ebuna mono ta belula nsi na beno.

Wong kuwaka nsusu me dila. Nkento na yandi kukosula malembe ye yandi nikisaka fioti rido. Wong kudimonaka ya kuvanda kaka na mesa, kansi tiya ya mwinda na yandi me fwa. Wong talaka penepene na yandi sambu na kumona Yesu, kansi yandi monaka yandi ve. Wong kudiylulaka, “Keti mono vandaka kulota ndosi?”. “Mbala yankaka yo vandaka mbona-meso” Yandi zabaka mpenza mpenza ve, kansi Wong zabaka nde yandikatukaka na kukutana ti Yesu ye yandi zabaka ntangu yai mutindu ya kusonga zola ya Nzambi na bantu ya Las Pavas.

Kuvukisa mabansana tubimvuka ya fioti-fioti

Mutindu ya kulonga : Kupesa mukanda ya ke na disolo ya Pastere Wong 6.1 na konso kimvuka

- Nki bima ya mpasi ya ke na bwala ya Pastere Wong ? *Beno sonika yo na ndonga iya yake tadila : kimpeve, luzingu ti bantu, nitu, ngangu*
- Nki vandaka mabansa ya Nzambi sambu na bwala yai ?
- Nki Yesu lombaka Pastere Wong na kusala ?

Tubila bankaka kisalu ya beno me sala

Nki beno me longuka na disolo ya Pastere Wong ti na bangivula ya beno me kudiya?

- Nzambi ke na mabansa ya mbote sambu na bwala ti bantu na yandi na mambu ke tadila nitu ti kimpeve na bo.
- Yesu lombaka na Pastere Wong na kutubila bantu mabansa ya mbote Yandi ke na yo sambu na bantu ya bwala.
- Kuvanda nsukami ke mambu ya mpasi ve na Nzambi, beto fweti lemfukila Yandi kaka.
- Nzambi ta belula nsi na beto kana beto me landa banzila na yandi.

Kulonguka mambu ya kwisilaka : Jose na Maria

Kuvukisa mabansa na tubimvuka ya fioti-fioti

Mutindu ya kulonga : Kupesa mukanda ya ke tubila Jose ti Maria na konso kimvuka

Sala bonso nde bwala ya Jose ti Maria me fwanana ti ya beno. (Na konso ngivula ke ti mvutu na nsi na yo).

Nzo ya Jose ti Maria me katuka nakupia tiya. Ata kima mosi me bikala ve. Mazono na nkokila bo ti bana na bo tanu kwendaka kuvanda na nzo ya bibuti na bo. Kansi, na kanzo yango, bantu kiteso ya kumi ke zingaka muna. Yo ke zola tuba nde kisika kele diaka ve sambu na bantu nsambwadi kudiya. Jose ke mudimi ya bilanga, yandi me katuka kukuna bima na lupangu na yandi ye yandi ke kinga na kubuka mbuma ya bilanga na yandi. Kansi me bikala diaka ngonda tatu sambu nde mbuma ya bilanga kuyela. Yandi me manisa mbongo yonso ya yandi vandaka na yo, ye bima na yandi yonso me pia na tiya ya kuyokaka nzo na yandi.

Quels sont les besoins de cette famille? Nki dibuta yai ke na yomfunu ?

- *Madia*
- *Kisika ya kuvanda*
- *Bilele*
- *Bisadilu ya kinkuku*
- *Kisika ya kuvanda tii na ntangu nzo na bo ta mana na kutunga*

Nki bima ya bantu ya bwala ke na yo sambu na kusadisa bo?

- Bantu
 - *Bantu ya lenda sadisa na kutunga nzo yai*
 - *Bantu ya ta lombi lufutu ve sambu na kulambila batungi nzo madia*
 - Les gens pour garder les enfants *Bantu ya kutanina bana*
 - *Bantu ya kusungika dibuta yai ya me vidisa bima yonso*
 - *maison Bantu ya kutula bunkete na kisika yai bo zola tunga nzo ya mpa*

- *Bantu ya Leta sambu na kutambwisa mambu nswalu*
- Bisadilu
 - *Banzungu*
 - *Madia*
 - *Bilele*
 - *Bilele ya kudifika*
- Ba nzo
 - *Kisika wapi dibuta yai ta vanda ntangu ya bo ketunga nzo*

Bwala na beto :

Kuvukisa mabansa na tubimvuka ya fioti-fioti

Beto vutula mvutu na ba ngivula yai ke landa. Kana mpila kele, songa binmvuka yonso na kutambula na mwa ntangu ya minuta 10-20 na kati ya bwala sambu na kuyibuka bima ya kuluta mfunu ya bo ke na yo mpasi.

1. Nki mpasi ya beno ke na yo na bwala na beno?
2. Na kumona na beno, nki kele mabansa ya Nzambi na yina metadila mpasi na beno ?

Kisalu na bimvukaya nene

Mutindu ya kulonga : Kutala mambu tatu ya kuluta mfunu na nzila ya kupona ya bo ke binga « kupona na nzila ya nkeni » (Tala disongidila na yo na nsi kwaku)

Nki Nzambi ke lomba nde Dibundu na beno kusala ? Sambu na mambu ya kuluta mfunu ya beno me mona, beno tuba bima ya beno ke na yo na bwala na beno yina ya lenda sadisa beno na kusala. Bima yango lenda vanda bantu, mbongo, banzo ya kele yakutungama sambu na kusadisa. Beno samba Nzambi sambu na bima ya beno monaka mfunu na kusala ntangu ya beno vandaka vukisa mabansa na kimvuka.

Bansiku ya kusadila na kusola na nzila ya nkeni : Beno lenda sadila mitindu yai zole « kupona na nzila ya nkeni » ti balongoki na nge

1. Kupesa na konso muntu bankeni kumi : bankeni yango lenda vanda tubanti ya bo ke tulaka na meno, to matiti ya mikanda, to matadi...) Lomba bo na kutula bankeni yango na mutindu yai : Nkeni iya yake songa bima ya kuluta mfunu, nkeni tatu ya bima kulandaya kuluta mfunu, kulanda nkeni zole ya bima ya kuluta mfunu, kulanda nkeni mosi ya kuluta mfunu.
2. Kupesa nkeni kumi na konso muntu, lomba nde bo tula yo na ndonga na mpila nde bima ya bo ke mona mfunu kuluta, ya bo ke na yo na mabansa ya kusala, yo baka nkeni ya kuluta mingi.

Mpila yai zole ya kupona ta songa nki bima ya kuluta mfunu me ponama mingi to me baka nkeni ya kuluta mingi.

Dilongi 7: Ntalu ya kimfumu

Kikuma ya dilongi yai

1. Kupesa kimbangi ya kubutulula ti lusakumunu ya Nzambi ke pesa na bantu yake lemfukilaka yandi
2. Kubakisa nsiku ya kubuka mbuma na bilanga : Yo ke tuba nde nkeni yame kunama na bulemfu ye ya Nzambi me butulula, yo ke butaka bambumaata kana ntangu ya nkaka mukuni na yo me mona bambuma yango ve to yandi mosi me dia yove
3. Kumona nde ata nsukami lenda « zola mpangi na yandi bonso yandi mosi »
4. Kumona nde bantu me yitaka kuzwa bima ya bo ke na yo mfunu sambu na kulungisa nsiku ya kuzola bampangi na bo
5. Kubakisa nde ndola to matabisi ke landa muntu yina ya ke lemfuka to ke vweza nsiku ya kuzola mpangi na yandi.

Kisadilu

1. Bisadilu ya kulongila (ya bo lenda mona na meso)
 - a. 7.1 Kifwanisu ya Ezaya 40:29 (Kimvuka ya matiti ya mikanda 5)
 - b. 7.2 Mampa tanu ti mbisi zole (pesa kita mosi ya bifwanisu na konso kimvuka)
 - c. 7.3 Eliya ti mufwidi (pesa kita ya bifwanisu na konso kimvuka)
 - d. 7.4 Mufwiditi mabende na yandi zole ya mbongo(pesa kifwanisu mosi na konso kimvuka)
 - e. 7.5 Kingana ya bibende ya mbongo (pesa kita ya bifwanisu mosi na konso kimvuka)

Mutindu ya kulonga : Kana kimvuka ke bakisa dilongi ya ntalu mbote-mbote ve, mpidina nge ta songa bo na nzila ya mukanda yina ke songa mambu ya vandaka na ntuala mpi na nima. Yula bo nakupesa luswaswanu na kati na yo zole. Lomba bimvuka na kutula bifwanisu na bita zole. Nki mutindu bantu ke luta na kita yantete na kita ya zole. Mvutu ke monana mbote-mbote nde ke Nzambi muntu me sala nde yo butulula.

Luyantiku ya dilongi : Yezaya 40:29 (Kusadila bifwanisu yonso 7.1)

Keti beno me zabaka nde na Mukanda ya Nzambi dilongi ya ntalu kele?Na dilongi yai beto ta mona bansiku ya bantalu ya beto ke mona na Mukanda ya Nzambi.

Kutubana na kati ya kimvukaya nene

Kutanga Yezaya 40:29. *Kusonga nde nzila ya Mukanda ya Nzambi yai ta vandakisina ya dilongi na beto.*

- Nani muntu ya ke na ngolo ?Nani muntu ya ke ya kulemba ?
- Nki Nzambi ke sadila beto?
- Keti beto lenda balula nzila ya Mukanda ya Nzambi yai na dilongi ya ntalu ? Beto meka...

Mutindu ya kulonga: Kana kimvuka ke ya nene, kubinga bantu na kati na bo. Kupesa bo ngogo to kidimbu mosi ya ntalu (kima ya bo lenda mona na meso : kimvuka ya bifwanisu 7.1) Kana kimvuka kele ya fioti : tula bangogo ti bidimbu ya ntalu na ntoto. Kusala yo na kimvuka sambu na kutula yo na ndonga.

Kulemba na beto X Nzambi=Ngolo

Nki beto lenda longuka na dilongi ya ntalu yai ?

Mwana ya bakala ti madia na yandi : Jean 6:1-14 (Kusadila kimvuka ya mikanda 7.2)

Mutindu ya kulonga : Longa konso disolo na dilongi yai bonso nde nge monaka mambu yango ntangu yosalamaka:

Kuvandaka kilumbu mosi mwana ya bakala ya fioti. Yandi kuwaka disolo ya longi mosi me kwendaka nsangu. Longi yango vandaka fweti kwisa na nzadi ya Galile. Mwana yango zolaka kwenda mpi na kuwa malongi na yandi. Yandi lombaka nzila na mama na yandi ye mama na yandi buyaka. Kisika yango vandaka ntama ye madia ya menemene vandaka me lambama. Mwana bondilaka mama na yandi ntangu ya nda, na suka yandi pesaka yandi nzila ya kukwenda. Yandi kangilaka yandi madia na dibuki ye mwana yango kwendaka.

Ntangu yandi kumaka na kisika yango, bantu vandaka me fuluka mpenza. Na kimwana bakala yonso, yandi sosaka nzila nakati ya bantu tii yandikwendaka basika na ntuala ya bantu. Yandi sosaka kuvanda na kisika wapi yandi lendaka kuwa longi ti balongoki na yandi. Mambu ya longi vandakakutuba kulutaka mbote mingi, ye yandi vilanaka kudia madia na yandi.

Nsuka nsuka, mwana yai kuwaka nzala ye yandi yibukaka nde mama na yandi pesaka yandi madia. Na malembe yonso, yandi sosaka na saki na yandi nde yandi dia.

Mbala mosi, Longi zengaka kulonga ye yandi lombaka na balongoki na yandi na kudisa bantu yonso. Mwana yayi talaka na kisika ya yandi vandaka, yandi monaka bantu kuluta kiteso ya 20.000. Mwana yai kudiyluka, « He, nki mutindu bo ta zwa madia ya kudisa bantu mingi mutindu yai ? ».

Kaka mutindu ya yandi vandaka kudiyluka, yo ke monana nde balongoki mpi vandaka kudiyluka mutindu yo yina mosi. Mosi kati na bo kuyulaka Longi : wapi beto ta zua mbongo ya kulunga sambu na kudisa bantu mingi mutindu yai ? Yo ta lombaka mbongo na kiteso ya lufuti ya mvula ya mvimba.

Longi yulaka bo : « nki beno ke na yo ? ». Mwana yai sosaka kubumba madia na yandi, kansi balongoki vandaka me mona yo. Longoki mosi na zina ya Andre monaka yo ye yandi tubaka : « Longi, beto ke na tumampa 1,2,3,4,5 ti mbisi zole. ». Longi vutulaka : « Beno natila mono yo ».

Keti beno lenda yindula mambu ya lutaka na nima ? Andre tubaka na mwana yina : « Longi ke na mfunu ya madia na nge ». Mwanayina ndimaka na kupesa yo na Andre, Andre pesaka yo na Longi.

Yesu bakaka madia ya mwana yina ye yandi vutulaka matondona Nzambi. Na nima, yandi yantikaka kukabisa madia. Mwana yai yitukaka na ntangu ya balongoki vandaka kabisa madia. Bantu yonso yantikaka kudia tii na ntangu bo fulukaka. Yandi balukakana kutala penepene na yandi ye yandi monaka bitunga kumi na zole ya kufuluka ti bitini ya madia ya bikalaka.

Mwana yai lungaka diaka kuinga ve. Yandi kwendaka ntinu tii na nzo. Na kiese yonso, yandi tubilka mama na yandi mambu yonso ya lutaka kuna, madia na yandi ya fioti me disa bayakala 5000, yika ti bankento mingi ti bana. Mama na yandi balukaka na kutala yandi, yandi pemaka ye yandi tubaka : « Mwana na mono, mbala ikwa mono ke songaka nge na kutuba bituba-tuba ve ! ».

Nki mutindu beto lenda balula disolo yai na dilongi ya ntalu ?

Kuvukisa mabansa na tubimvuka ya fioti-fioti (bantu 3-4)

Mutindu ya kulonga :Kupesa na konso kimvuka mukanda yinake tubila « mwana ya bakala ya fioti ti madia na yandi »(kuzenga-zenga kimvuka ya miknda 7.2) to bo lenda sala bifwanisu ya nene ye kulomba na kimvuka na kubasisa yo na mutindu ya ntalu (calcul). Kusadisa bo na mpila nde bo lenda zwa ba mvutu. Na ntangu ya kimvuka me zwa mutindu ya kusala ntalu, bo lenda sala yinaya me bikala na tu bimvuka ya fioti-fioti.

Mvutu : MWANA 1+ MAMPA 5+ MBISI 2 X YESU= MADIA SAMBU NA BAYAKALA 5000 + MADIA SAMBU NA BANKENTO TI BANA + BITUNGA 12 YA MADIA ME BIKALA

Tala dilongi ya ntalu ya kimfumu ya zulu !

Kuvukisa mabansa na kimvuka ya nene

- *Keti Yesu vandaka ti mfunu ya mwana yai ti madia na yandi ? Keti kuvandaka ti mutindu yankaka yandi lendaka kudisa bantu ?*
- *Sambu na nki Yesu me pona kaka na kubaka madia ya mwana yai?*

Kusonga na balongoki nde na tangu ya bo ke na kuyindula mvutu na bangivula yai, beto ta mona diaka bantalu ya ke na kati ya Mukanda ya Nzambi.

Mufwidi yankentoti madia na yandi ya nsuka 1 Bantotila 17:7 (mikanda yonso 7.3)

Mambu yai kubwaka na ntangu ya Israel kuvandaka na mpasi ya kuluta mingi. Nzala kotaka na bwala tuka mvula tatu na ndambu. Bantu vandaka kufwa. Ata Elia, Profete ya Nzambi kulutaka na mpasi yango.

Kansi Nzambi sadilaka mufwidi yai ya nkento na kusadisa yandi. Na ntangu ya Elia vandaka kuluta na kati ya bwala yina, yandi monaka nkento mosi ya vandaka kulokuta bankuni. Nzambi tindaka yandi na kulomba « kadikopa ya masa ya kunwa ». Nkento yango ndimaka na kwenda sosila Elia masa, kansi ntangu yandi vandaka kwenda kubaka masa, Elia bingaka yandi, yandi lombaka diaka ti kitini ya dimpa sambu nde yandi kudia na ntwala nde nkento yai ti mwana na yandi kudia.

Nkentovutulaka nde : « Mono ke zenga na zina ya Mfumu Nzambi , Nzambi ya moyo!, mono ke na mampa ve ata fioti. Mono kele kaka na diboko mosi ya fufu ti ndambu ya mafuta ya olive na kadibungu. Mono me kwisa awa na kusosa nkuni sambu mono kwenda lamba ndambu yina me bikala sambu na mono ti mwana na mono ; yo ta vanda madia na beto ya nsuka, na nima beto ta fwa na nzala. Elia tubilaka yandi nde : Kumona mpasi ve. Fufu yina kele na kakitunga ti mafuta yina kele na kadibungu yo ta mana ve tii kuna Mfumu Nzambi ta nokisa mvula. »

Nkento yango balukaka sambu na kulambila Elia madia, yandi sadilaka tumafuta ti kafufu yandi vandaka na yo. Ntangu yandi sadilaka yonso yandi vandaka na yo, yandi yitukaka na kumona nde kadibungu na yandi ya mafuta ti kitunga na yandi ya fufu kufulukaka diaka bonso yandi vandaka me sadila yo ntente ve, bonso yandi vandaka me simba yo ntente ve. Nkento yango tubilaka Elia ; « Mono sadilaka bima na mono ya nsuka ya mono vandaka na yo sambu na kulambila nge madia, sesepi yai, yonso me vutuka diaka. Bika Nzambi kubaka lukumu ! ».

Mukanda ya Nzambi ke tuba nde, kaka ve nde Nzambi pesaka madia ya kulunga na Elia, na dibuta yankento yina, kansi yandi pesaka bo madia na bamvula tatu ti ndambu yonso yina ya nzala kulandaka. Yai ke kidimbu ya nkumbwa ! Tala dilongi ya ntalu ya Nzambi !

Nki mutindu bo lenda balula disolo yai na dilongi ya ntalu ?

Kuvukisa mabansa na tubimvuka ya fioti-fioti

Mutindu ya kulonga : Kukabisa mikanda ya ke tadila bifwanisu 7.3. Sadisa konso kimvuka na kusonika yo na mutindu na bo.

Na kimvuka ya bantu ya ke zaba mpenza kusonika ti kutanga ve, nge ta tula bifwanisu ya ke songa bima ya nge zola longa to kutula ngogo ya ke tubila bima yango.

- Mufwidi ya nkento
- Dimpa 1
- Madia ya bantu tatu ta dia na mvula tatu

Mvutu :

MUFWIDIYA NKENTO +DIMPA 1 X NZAMBI= DIMPA MOSI X BANTU 3 X BILUMBU 365 X BAMVULA 3 = MAMPA 3285

Kuvukisa mabansana kimvuka ya nene

- Keti nkento yai vandaka nsukami ?
- Keti Nzambi lungaka kudisa Elia na mutindu yankaka mpi?
- Sambu na nki Nzambi tindaka Elia na kwenda lomba madia na nkento ya nsukami mpi ya mufwidi ?
- Sambu na nki Nzambi lombaka mwana ya fioti na kupesa madia kaka yina yandi vandaka na yo ?
- Keti Nzambi ke wilaka bansukami ti ba mufwidi ya bankento mawa?

« Mufwidi ya nkento ti mabende ya mbongo na yandi zole » : Marko 12 :41 (kimvuka ya mikanda7.4)

Kilumbu mosi, Yesu vandaka na tempelo penepene ya kitunga ya makabu, yandi vandaka kutala ye yandi monaka mutindu bamvwama vandaka kudimonisa na kutula makabu ya mingi. Kansi, mufwidi mosi ya nkento vandaka kaka ti mabendena yandi zole ya mbongo, yandi vandaka na nsoni sambu nsuka ya mbongo na yandi yonso vandaka yo yina ye yandi zolaka ve bantu kumona yandi. Ebuna, yandi vandaka kudibumba mpi yandi kwendakana mawete na kupesa makabu na yandi.

Yesu vukisaka balongoki na yandiye yandi songaka bo diambu yai : « Nkento yai me pesa kuluta bantu yankakayai yonso».

Kuvukisa mabansa na kimvuka ya nene:

- Yesu zolaka kutuba nki?Nki mutindu nkento yai pesaka makabu ya kuluta ?
- Sambu na nki Yesu songaka nkento yango vende : « ve mama, nge ke na mfunu ya mbongo kuluta tempelo » ? Yandi lungaka kutuba yo, kansi yandi tubaka yo ve. Sambu na nki Yesu songaka nkento yai ned: “Ve mama, kupesa mbongo na nge ve, nge mpi?

Na kisika yakubuyisa yandi, kansi Yesu tulaka disu na mpasi nkento yai kudipesaka. Tuka kilumbu yina, disolo ya makabu yai ya pesamaka na mpasi kusunamaka sambu nde bantu mingi kutanga yo. Kaka ve nde makabu na yandi vandaka na mfunu ye yo lungaka ti yandi, kansi yo ke mpi disolo ya makieleka. Bubu yai, mvula kuluta 2000 me luta, bakristo ke kaka na kulongama na kimpeve na mbandu na yandi. Yai ke disolo ya kubutulula ya kuluta bima yonso. Yandi pesaka fioti ya yandi vandaka na yo ye yo butululaka. Kima yo yai ya boke binga nde **dilongi ya ntalu ya kimfumu ya zulu.**

Kuvukisa mabansa na tubimvuka ya fioti-fioti

Mutindu ya kulonga : Kukabisa mikanda ya ke tadila bifwanisu 7.4. Sadisa konso kimvuka na kusonika yo na mpila na bo.

Na kimvuka ya bantu ya ke zaba mpenza kusonika ti kutanga ve, nge ta tula bifwanisu ya ke songa bima ya nge zola longa to kutula ngogo yake tubila bima yango.

- Mufwidi ya Nkento
- Bibende zole ya mbongo
- Mvula 2000 ya mbuma ya kimpeve

Mvutu : MUFWIDI YA NKENTO + MABENDE ZOLE YA MBONGO+ 2000 MBUMAA YA KIMPEVE

Kusiamisa :

- Nzambi lombaka na mwana ya bakala ya fioti na kupesa madia na yandi kaka ina yandi vandaka na yo.
- Yandi lombaka na mufwidi ya nkento na kudisa ntete Elia, na kupesa yandi madia na yandi ya nsuka yandi vandaka na yo.
- Yandi salaka nde nkento yai ya nsukami kupesa yonso ya yandi vandaka na yo

Kuvukisa mabansa na kimvuka :

- Keti Yesu ke tuba nde bansukami kupesa ve?
- Keti bantu ya ke pesaka fweti baka kaka lusakumunu na ntangu ya bo ke zinga na nsi ntoto yai?
- Sambu na kulemfuka na nsiku ya ke tadila zola ya ba mpangi na beto, nki ya beto ke na yo mfunu ? Kima ya kuluta ntalu? (Beto kele na mfunu kaka ya bima ya beto kele na yo).
- Ntima na beto fweti vanda nki mutindu na ntangu ya beto ke pesa: na lukwikilu, na bulemfu to na kudikulumusa ?
- Keti kele ti kima ya lenda vanda « kuluta fioti » to « yakonda mfunu » sambu na kupesa yo na Nzambi ?
- Keti Nzambi ke sakumunaka bima yina bansukami kepesaka ?
- Ntangu ya Nzambi ke sakumunaka bima ya bansukami, keti yandi ke vukisaka to yandi ke fokulaka yo?

Widikila disolo yai ya nsuka ntangu yai, yo ta pesakibeni kiese ve...

« Kingana ya bibende ya mbongo » : Matayo 25 :14 (Kusadila mikanda yonso ya 7.5)

Kuvandaka kilumbu mosi, muntu mosi ya mvwama kakanakukwenda na nzila ya ntama. Na ntwala ya kukwenda, yandi bingaka bampika na yandi. Na muntu ya ntente, yandi pesaka yandi bibende 5 ya mbongo ye yandi tubaka : « Sadila mbongo yai tii na ntangu ya mono ta vutuka ». Na muntu ya zole, yandi pesaka yandi bibende zole ya mbongo ye yandi tubaka : « Sadila mbongo yai tii na ntangu ya mono ta vutuka ». Na muntu ya

tatu yandi pesaka yandi kibende mosi ye yandi tubaka mutindu mosi, « Sadila mbongo yai tii na ntangu ya mono ta vutuka ».

Mvwama yai kwendaka. Na nima ya ntangu yanda, yandi vutukaka ye yandi bingaka bampikana yandi tatu. Yandi lombaka nakonso muntu kutuba kima ya yandi salaka. Muntu ya ntete tubaka nde yandi yikaka bibende yankaka tanu. Mvwama tubaka na ndinga ya ngolo : « Nge me sala mbote ! Na bima ya fioti mono pesaka nge, nge kele muntu ya mono lunga tudila ntima. Ntangu yai, mono ke yika nge diaka mbongo mingi! ».

Muntu ya zole tubaka nde yandi yikaka diaka bibende yankaka tanu. Mvwama tubaka na ndinga ya ngolo : « Nge me sala mbote ! Na bima ya fioti mono pesaka nge, nge kele muntu ya mono lunga kutula ntima. Ntangu yai, baka diaka ya nkaka nanzulu ya yina mono pesaka nge! ».

Na nsuka, muntu ya tatu tubaka : « Mfumu, mono zabaka nde nge ke muntu mosi ya mpasi, nge ke katulaka bambuma na kisika ya nge me kunaka ve, nge ke bakaka bambuma na bisika yina nge me mwangisakayo ve. Mono waka boma yo yina mono zikaka mbongo na nge na ntoto ». Ebuna , na ntangu ya mvwama waka mambu yina , yandi vutudilaka yandi nde: “Nge kele muntu mosi ya mbi ti ya koi koi. Beno botula yandi mbongo yina ya yandi ke na yo. Ye yandi pesaka yo na muntu ya ntente. Ebuna yandi losaka muntu yango na nganda na mpimpa.

Yai mpi ke dilongi ya ntalu ya kimfumu ya zulu. Beto tala !

Kuvukisa mabansa na kimvuka na tubimvuka ya fioti-fioti

Mutindu ya kulonga: Kukabisa mikanda (kimvuka ya mikanda 7.5 ya bifwanisu ya kulongila)

Mvutu: NSADI 1 + KIBENDE YA MBONGO 1 X 0 = KUKULA 0 + NSADI YA BO LOSAKA NA NGANDA YA KIMFUMU YA ZULU(NA KATI YA MUDIDI)

Kuvukisa mabansana kimvuka ya nene

- Nani muntu bo pesaka fioti, na nsukami ?Kansi tala mambu ya kulutaka !
- Keti Nzambi ke kudipesaka mpasi sambu na bansukami ve ?Ebuna, sambu na nki nsukami me losalama na nganda ?
- Nki mambu ya mbi lenda bwila bansukami mpi, kana bo me lemfuka vena Nzambi ?

Nsuka ya dilongi

Mutindu ya kulongila : *Kulomba na kimvuka na kuyindula bangivula yai, kana mpila kele, lombamba nde bo vukisa mabansa na bo na kuvutula bamvutu*

1. Nki mutindu beto sadilaka mambu yina na luzingu na beto mosi ?
2. Nki mutindu mambu yai ke salama na Dibundu na beto ?
3. Nki bima mono lenda balula sambu nde Dibundu na beto ti mono mosi kusadila diaka kuluta mambu ya beto me longuka ?

Dilongi 8 : Kuzaba kusadila bantu ya nkakamambote na mutindu ya mfunu

Kikuma ya dilongi

1. Kubakisa nde luzingu ya bantu ke kwendaka na ntwala kana bo me longuka na kudisadila bima bo mosi.
2. Kuzaba nki ntangu ke mbote na kusadila muntu kima, ye nki ntangu ke mbote na kulonga muntu kudisadila kima yandi mosi.

Kisadilu

1. Songa-nzila ya longoki
 - a. 8.1 Songa-nzila ya kuvukisa mabansa ya Mme Lee (mosi na konso kimvuka)
 - b. Songa nzila ya kuvukisa mabansaya Dibuta mosi vandaka na mpasi (1 na kimvuka)

Kusabuka ya masa

Mutindu ya kulonga : Kutenda banzila zole na ntoto, kusonga nde banzila yina kele simu na simu ya masa. Na masa yango, kutenda banzila zole ya kuzieta na kusonga nde matadi ya nene kele, sambu na kusadisa bantu na kusabuka, ye kizieta ya nene na kusonga nde kamwa bwala kele na ntoto ya kukawuka na kati ya masa yango.

Bayakala zole me kuma na masa ye bo ke sosa mpila ya kusabuka. Makambu ya mpasi kele mingi. Bo zaba kukasa ve, masa kele kulumuka na ngolo mingi, ye bo ke na boma ya kusabuka na bisadilu ya bo kele na yo.

Muntu ya tatu me kuma ye yandi me mona mpasi ya bantu yai ke na yo na kusabuka. Yandi me yifula bo kana bo lenda ndima na kusabuka na kusimba na matadi, kansi bo ke na boma na kusala mutindu yina. Muntu ya tatu me ndima na kunata mosi na kati na bo na mukongo. Bo me nunga na kukuma na kabwala ya kele na ntoto ya kukawuka na kati ya masa. Yandi me tulula muntu ya ntete pana.

Na nima, yandi me vutuka na simu na kusosa muntu ya zole, kansi yandi me kuma kisika yango, yandi me lembe, mpila ya kunata yandi diaka kele ve. Ngindu me kwisila yandi nde yandi longa muntu yai mpila ya kusabuka na kuniata na zulu ya matadi. Ya bo me kuma na kati ya nzila, muntu ya zole yai me mona nde yandi mpi lenda sala bonso nsadisi na yandi me sala. Ebuna, bantu yai zole me yantika kutambula bo zole tii bo mesabuka na simu ya masa. Na ntangu yina, muntu ya ntete yina kele kaka na kabwala yina, na kubinga nde bo kwisa sadisa yandi na kusabuka. Kansi muntu ya zole me kwenda kayandi na nzila na yandi.

KUVUKISA MABANSA NA KIMVUKA YA NENE

1. Nki beno me mona na mambu yai me salama ?
2. Nki mayele ya me salama sambu bantu yai kusabuka masa ?
 - o Muntu ya tatu kunataka muntu ya zole na mukongo, na nima yandi longaka muntu ya zole na kusabuka masa yandi mosi.
3. Nki me bwila muntu ya ntete ? Keti yandi me nunga to mpasi na yandi me luta diaka mingi ?

- *Bo me bika yandi konda muntu ya kusadisa yandi na katikati ya masa.*
 - *Muntu yai mpasi na yandi me luta ti yina yandi vandaka ti yo ntete, sambu yandi ke mona mpila ve ya kuvutuka na nima to kukwenda na ntwala na kusabuka.*
4. Nani muntume longuka kuluta ? Kele muntu ya bo me sadisa konda kusadila malongi to yina ya sadilaka yo ?
- *Kele yina ya sadilaka malongi.*
 - *Sambu na kulonguka, bantu fwetikuka na kutala mbandu ya bo ke longa bo mpi kuzwa kikesa ya kusala mutindu yina.*
5. Nki lenda salama kana beto ke sadila muntu ksalu yina yandi mosi lenda sala, konda kusadisa yandi na kusala yo?
- *Muntu yai ta longuka na kudisadila kima yandi mosi ata kilumbu mosi ve, yandi ta kinga kaka nde bo sadila yandi.*
6. Nki beto lenda sala sambu nde bantu ya beto ke sadisa kuzabande bo fwetikudivandila ?
- *Kulonga bantu na kudisadila bima bo mosi.*
 - *Kundima na kutambula ti muntu na mpila nde yandi lenda tambula tii tangu yandi ta lunga kuditambudila.*

Mutindu ya kulonga : *Ntangu yai, tala kitini ya zole ya nsaka yai. Awa, muntu ya me zaba kusabuka masa me vutuka diaka tii na kabwala yai na kulonga muntu ya ntete nki mutindu ya kusabuka masa, sambu yandi mpi kulonga bantu yankaka.*

Nki dilongi beto lenda longuka na nsaka yai ya zole ?

- *Kana beto longa bantu, bo mpi lenda longa mambu yina na bantu yankaka. Na yo, bantu ya me zwa lusadisu ta vanda mingi kuluta ba yina ya beto ke sadisa kaka.*

Kingana mosi ya ntama ke tubaka nde : « Kana nge pesa mbisi ya masa na muntu, nge me disa yandi kilumbu mosi. Kana nge longa yandi kuloba, nge me disa yandi luzingu na yandi ya mvimba ».

- Kingana yai ke tuba nde nki ?
- Nki mutindu bo lenda sadila yo na bwala na beto?
- Nki mbandu ya ke songa mutindu « ya kulonga muntu kuloba » na kisika yandi kupesa kaka mbisi ya masa »?

Keti kele ti kima ya me salama na disolo yai ya me fwanana ti bantu ya beto ke zinga na bo, ya ke lunga kusala mwa bisalu ve ? Nani lenda sadisa bo na kukula mpi na kukwenda na ntwala bonso mutindu Nzambi kele zodila yo ?

Mutindu ya kulonga : *Kusonga balongoki nde awa beto ke sosa kuzaba nki mutindu ya kusadisa bantu. Kitini ya ntete ya masa ke songa muntu to bwala ti kisika ya yandi fweti kwenda kukuma, yo ke songa muntu to bwala ya me tomaka. Bantu ya ke zola kusabuka ke songa bansukami ya ke na mfunu ya lusadisu. Muntu ya tatu ke beto bantu ya ke zola sadisa bantu ya nkaka.*

Masolo yakimona meso ya ke soba luzingu (Sadila songa-nzila ya kuvukisa mabansa

8.1)

KUVUKISA MABANSA NA KIMVUKA YA NENE

Mme Lee ke nkento ya bo monaka na meso mpenza, yandi ke zingaka na nsi Asia, kansi na masolo yai bo me balula zina na yandi. Mme Lee vandaka mpenza na nzala ya kusadisa mabuta ya bansukami ya bwala na yandi, mingi mingi bantu ya vandaka konda kisalu. Kima ya ntete yandi sosaka na kusala sambu na kusadisa bo, yo vandaka kwenda kutala mwa ndambu ya mabuta konso ngonda. Ntangu yandi vandaka kwenda tala bo, yandi vandaka natila bo bima ya lendaka kusadisa bo na kuzinga. Widikila masolo ya mabuta tatu yandi sadisakana bwala na bo. Masolo yai yonso ke mambu kusalamaka ya mukieleka.

Kimbangi 1 – Mme Lee ti bilanga ya bintuntu

Kuvandaka dibuta mosi ya vandaka zinga ti bana na bo zole na kisika Mme Lee vandakakuzinga. Tata ti mama vandaka na kisalu ve. Kilumbu mosi, Mme Lee kwendaka tala dibuta yango. Na ntwala ya nzo na bo, yandi monaka kitini ya ntoto ya mafuku mingi sambu na kukuna bimenina. Ebuna, yandi yulaka bo « sambu na nki beno ke kunaka bintuntu awa ve ? Nzo na beno ta kuma kitoko, ye mpi beno ta teka bintuntu na ka zandu na beno ya penene ».

Mama yai monaka nde dibansa yina vandaka mbote ye yandi yantikaka kukuna bintuntu. Bilumbu lutaka mingi ve, yandi yantikaka kuteka bintuntu na zandu. Bantu mingi vandakakusumba bintuntu yango, bo yulaka yandi kana yandi lendaka tekila bo mpi bintuntu ya mutindu ya nkaka. Ntangu yandi monaka nde kilanga na yandi vandaka nene ve na kukuna bintuntuya mingi, yandi yulaka bateki bintuntu yankaka na kunatila yandi bintuntu na bo sambu nde yandi tekila bo. Yandi vandakakubaka mwa mbongo ya kuluta ntalu ya yandi vandaka kuteka.

Ntangu ya yandi me zwa kamwa kisika na yandi ya kuteka na zandu, yandi yantikaka kumona nde yandi lungaka kuyika mpi bima yankaka ya kuteka. Yandi bakaka lukanu ya kusumba mankondo ti ba koko, yandi yantikaka kutula yo na lweka ya bintuntu na mutalaka na yandi na zandu.

Kimbangi ya 2- Mme Lee ti mbala

Na bwala na yandi, Mme Lee monaka mpi dibuta yankaka ya vandaka na nzala ya kusala kansi bo kondanaka mayele ya kusadila yo. Bo vandaka me salaka kisalu ya vandakakufuta bo na nsuka ya konso kilumbu, kansi bo kukaka ve kuzwa kisalu. Mme Lee monaka nde bo vandaka bantu ya kikesa mingi na kisalu ye bo vandaka mpenza na mfunu ya kisalu. Yandi kwendaka kutala dibuta yankaka ya Dibundu na bo, bo vandaka ti bilanga ya mbala. Yandi yulaka bo na kuzaba mbongo ikwa mbala lendakakupesa, nki mutindu bo lendakakuteka yo, ye nki mutindu bo lendakakusala bilanga ya kuluta nene ya mbala.

Ntangu yandi monaka nde kisalu yango vandaka mbote, yandi songaka na dibuta yina nde Nzambi me bingaka beto na kuzola bampangi na beto ti kupesalusadisus na bansukami. Yandi yulaka bo kana bo lungaka kusonga dibuta yina ya bansukami nki mutindu ya kusala bilanga ya mbala. Bo ndimaka. Na nswalu yonso, Mme Lee bingaka mabuta yai zole sambu nde bo zabana.

Na nsuka ya mvula ya ntete, bilanga yango butaka mbote. Dibuta yango lungaka na kufutula ntoto ya bosaka bilanga, kuvutula mbongo ya bo sumbilaka misisa ya mbala ya kukuna, ye mpi bo zwaka matabisi ya mbote sambu na luzingu ya dibuta.

Kimbangi ya 3 – Mme Lee ti ngwakana na dibuta

Mme Lee monaka dibuta ya tatu na kati ya bwala na yandi. Yandi zolaka kusadisa bo. Ngwakana na kati ya dibuta yai ti bibuti na bo zenganaka sambu bo vandaka mona bo bonso bantu ya konda mfunu, ye ya lendaka kumona mambote ata kilumbu mosi ve na luzingu na bo.

Mme Lee kutanaka ti bantu yonso ya dibuta yai sambu na kumeka na kuwakanisa bo. Yandi kudipesaka yandi mosi na kukutana mbala na mbala ti mwana ya bakala yai ti dibuta na yandi na kusadisa na kubongisa ngwakana kati na bo, na kutala kana bibuti na bo lendaka diaka kundima bo na dibuta, ye mpi kana bo lendaka sadisa bo. Bantu yonso kuwakanaka. Bibuti kutudilaka diaka mwana na bo ntima ye bondimaka na kupesa mwana na boya bakala mwa mbongo sambu yandi kuyantika kisalu ya mabende.

Mwana yina yantikaka kisalu ya kuyoka bibende na tiya sambu yo kuma diaka ya mpa. Yandi yantikaka kusumba bibende ya ntama sambu na kutekulula yo na compani ya bwala na bo. Compani yango kwendaka na ntwala mpenza. Bubu yai, mwana bakala yai me lunga na kubaka luzingu ya dibuta na yandi na maboko, yandi ke ndima nde yandi me kuma muntu ya luzitu.

KUVUKISA MABANSA NA TUBIMVUKA YA FIOTI

Beno tanga masolo yai ye beno vukisa mabansa na bangivula 8.1 Songa-nzila ya ke tadila Mme Lee :

1. Nki Mme Lee salaka na konso dibuta ?
 - *Yandi pesaka ndongisila mpi kikesa.*
 - *Bankaka yandi kwendaka kutala bo, mumbandu dibuta yai ya vandakakusala bilanga ya mbala sambu na kuzaba ntalu ya mbongo yo lendaka pesa. Diaka, yandi lombaka bo mpi na kusadisa mabuta ya vandaka na mpasi.*
2. Nki vandaka lufutu ya kisalu ya Mme Lee ?
 - *Bantu kuzwaka kisalu ya vandaka futa bo ye bo lungaka na kusadisa mabuta yankaka na mpasi na bo.*
 - *Bantu kudipesaka luzitu sambu bo lungaka kudisadila bima bo mosi ti mabuta na bo.*
3. Nki lendaka salama kana Mme Lee zolakakusuka kaka na lusadisya ya mbongo to madia ?
 - *Bantu zolaka soba ve.*
4. Kana Mme Lee zolakakupesa kaka mbongo na mabuta yaikonso kilumbu na bamvula zole, na nima yandi zenga kupesa, keti luzingu ya bantu yai lendaka kutoma, yo zolaka kubikala mpila mosi to yo zola kuma mbi kuluta luzingu na bo ya ntama ?
 - *Ve, bo zola yikama na lusadisya ya Mme Lee ye bo zola yekimina kaka lusadisya yina, bo zolaka sala ve.*
5. Nki luswasanu ya kele na kati ya kupesa na bantu lusadisya ya mbongo ti mpila ya Mme Lee kusalaka ?
 - *Yandi longaka na bantu mayele ya kusala sambu na kudisadisa bo mosi.*
6. Yindula kana bantu ya bwala na beno lenda landa mbandu ya Mme Lee, kutala mabuta ya ke na mpasi, kuwidikila bo, kutala mpila ya bo ke zinga, kusosa kuzaba mpasi na bo, ye na nsuka, kusosa mpila ya kusadisa bo. Nki mutindu bwala na beno ta kuma ?

Dibuta ya ke na mpasi (beno sadila songa-nzila ya kuvukisa mabansa 8.2)

KUVUKISA MABANSA NA TUBIMVUKA YA FIOTI-FIOTI

***Mutindu ya kulonga :** Ntangu ya bo ke sadila songa-nzila 8.2, kutanga disolo yai ya ke landa ye kulomba bo na kuvutula mvutu na bangivula .*

Dibuta mosi ke zingaka penepene ya bwala na beno. Bakala ke vandaka ntangu mingi na nzo ve. Yandi ke kwisaka mbala mosi to zole na kubikila bo mwa mbongo. Nkento ke talaka bana na bo tatu, kansi ata mosi kati na bo ke kwendaka na nzo nkanda ve. Bo ketambula makulu ngulu ye bo ke lwataka bilele ya ntama mpenza. Nzo na bo keya kufwa mpenza, ye yo ke nokaka mpila ve ntangu yonso kana mvula me noka. Kana nge lutana ntwala ya nzo na bo, nge ta wa bana ke dila nzala.

KUVUKISA MABANSA NA TUBIMVUKA YA FIOTI-FIOTI

Nki dibuta yai ke na yo mfunu ?

Mpasi me lutila, nkento yai ketula diaka kivuvu ata na kima mosi ve. Bantu mingi beno ke mona ya ke na kisalu ve, mbala mingi bo ke bakoi koi ve mpila ya beto ke yindudilaka bo. Beno mona yo mpidina ve, mpasi ya luzingu ke lutilaka bo mingiye bo ke sosa nki mutindu mambu ta lenda soba. Kima ya kuluta mfunu ya beno lenda pesa boke kusadisa bo na kumona nki mutindu luzinguna bo lenda soba. Nki ke mutindu ya kuluta mbote na kusala yo ? Beno sadisa bo na mpila nde bo vanda bantu ya ntete na kusosa mpila ya kusoba na bo mosi. Beno lenda pesa bo mwa ndambu ya loso na dibuta ntangu ya bo ke na yo mfunu, kansi kana bo me yikama mutindu yina, bo ta yindula nde bo mosi me lunga ve na kudibasisa na mpasi yina. Bo ke na mfunu ya kuzaba nde luzingu na bo lenda soba.

***Mutindu ya kulonga :** Na nsuka ya dilongi, nge fweti zaba mbote mbote nde balongoki na nge me longuka nde kana bantu me kudimona nde bo me kuma na nsuka ya luzingu, mpila ya kubasika na mpasi yango kele ve kaka kupesa bo bima, kansi kulonga bo nde bo fweti zaba kudisadila bo mosi.*

KUVUKISA MABANSA NA TUBIMVUKA YA FIOTI-FIOTI

Nki mutindu beno lenda sadisa dibuta yai kana beno me landa mbandu ya Mme Lee ?

Bamvutu ya balongoki ta lenda pesa :

- Kusadisa nkento ya ke ti bana ya fioti na kuzinga mbote. Ketu ke ti ntoto wapiyandi lenda sala bilanga? Ketu bo ke ti mayele ya kulunga na kusala kisalu ya bilanga?
- Kusadisa bana ya me lunga na mvula ya kulonguka na kukwenda kudisonikisa na nzo nkanda. Kufidisa mama na bo na kukutana ti bantwadisi ya nzo nkanda sambu na kutala kana bo lenda bika bana kulonguka ya ofele, to kutala kana na kisika ya bo ke zinga, bantu ke longukaka kutanga ti kusonika. Bo lenda mpi sadisa yandi na kutala nki kima yankaka yandi lenda sala na bwala na bo.
- Bantu ya Dibundu lenda mpi vukisa bilele ya bo me lwataka ntama na kupesa konso mwana.
- Kukwenda kutala mama yai mbala na mbala sambu na kusadisa yandi na kuzaba nde luzingu na yandi lenda soba.
- Bo lenda sadisa dibuta yai na kuyidikila bo nzo. Kulomba na bantu ya Dibundu na kwisa sadisa na kutunga, kansi yo ta salama ti bisadilu ya dibuta yo mosi me pesa mpi na kisalu ya maboko ya bana na bo. Bana ya mvula nana ke vandaka na ngolo mingi.

- Kupesa kikesa na dibuta yai na kusala mwa bilanga yina ta pesa ndunda sambu na kutomisa madia na bo.
- Kupesa bana ya bansunsu na dibuta yai. Kusosa muntu mosi na Dibundu ya lenda sadisa bo na kuzaba mutindu ya kunsansa bansusu. Kana mpila kele, kubumba bansusnsu yango na nzo na nge sambu nde dibuta yai kuvanda na mpukumunu ya kudia bo nswalu nswalu ve. Kulomba nde mwana mosi ta kwisaka konso kilumbu na kulokuta maki mpi kutala bansunsu.
- Kusolula ti mabuta ya bayakala zole ya me kwelaka. Kuyula bo kana bo ke na mpila ya kusadisa bo.
- Kusadisa dibuta na kuzaba mutindu ya kusadila mbongo ya bakala ke nata na nzo. Kutala kana ke ti kima bo lenda sala sambu na kupesa bo mbongo na bilumbu ke kwisa. Kuzaba nki bo lenda sala sambu mbongo ya bo me zwa kusadisa bo ntangu ya bakala ta vanda ve na nzo.

KUSADILA DILONGI

KUVUKANA TI MUNTU YA NKAKA

Vukana ti muntu ya nkaka na kusamba Nzambi, sambu Yandi songa beno dibuta mosi ya beno ta sadisa bonso mutindu ya Mme Lee salaka. Kana beno zaba dibuta yango mbote ve, beno yidika manaka ya kutala bo mbala na mbala. Konso ntangu ya beno ta kumana dibuta yango, beno samba Nzambi sambu Yandi kangula beno meso na kuzaba nki ke mpenza mpasi na bo. Benso lombi na Nzambi na kupesa beno mabansa na kupesa bo lusadisu yina ya bo ke ti yo mfunu. Benso vila ve na kuzenga ndefi na kusamba sambu na dibuta yina ntangu yonso ya beno ta kwendaka kusadisa bo, ye yo vanda mpidina tii na ntangu kisalu ya bo ke sala ta telema mbote. Benso kudipesa na kwendaka kutala dibuta yango mbala mosi na ngonda, ti kupesa bo bandongisila na mvula ya mvimba.

Dilongi ya 9 : Bisalu ya ke songa zola

Kikuma ya dilongi

1. Kulonguka mambu ya ketadila kaka bisalu ya zola
2. Kusengumuna nki mutindu bisalu ya zola lenda soba bwala na mutindu ya mbote
3. Kusonika na ndonga mabansa yonso ya ke tadila bisalu ya zola yina ya lenda salama.

Kisadilu

1. Songa-nzila ya longoki
 - a. 9.1: Bidimbu ya lenda songa nde yai ke kisalu ya zola (kupesa konso longoki dititi ya mukanda mosi)
2. Kamwa lufuti sambu na bima ya bo ta sala na luyantiku
3. Disolo ya bisalu ya zola beno lenda tanga yo na www.TCTprogram.org/stories
4. Kifwanisu ya mukanda ya nene ya ke tubila bangivula ya kutula malongi na bisalu

Kuyantikala dilongi

Na kimvuka ti muntu ya nkaka

Beto sala nsaka mosi. Yindula bima ndambu mingi yina Dibundu na beno lenda sadila bantuna mutindu nde yo lomba mbongoata fioti ve. Bantu zole yina ya ta zwa bamvutu ya kuluta mingi ta zwa lufutu.

Mutindu ya kulonga :Na nima ya mwa ntangu, yibukisa bo nde bo fweti yindula nki bisalu bantu ya Dibundu na bo kuzaba kusala, ya bo lenda sadila mpi bantu yankaka?

Na nima ya kufuta bantu ya me pesa bamvutu ya mbote, lomba na bimvuka na kusonika na dibaya ya nene ndonga ya bisalu ya bo zaba kusala na ntangu yai na Dibundu na bo.

Bisalu ya zola

Bisalu ya zola yai beto ke tubila yo ke tubima ya fioti-fioti ya dibundu ke yidikaka sambu na kusonga zola na bantu na bo. Mingi-mingi, tubisalu yango ke vandaka mpasi ve, ye yo lenda salama na kilumbu mosi.

Na kuyantika : Budila bantu masolo 2 to 3ya bisalu ya zola. Beno lenda mona yankaka na nzila ya mashini na beto yai : www.tctprogram.org/stories

Kuvukisa mabansa na kimvuka ,ya nene

Nki bamvutu ya bisalu ya zola beno me mona ?

- Bibundu me pesama kikesa
- Bantu ya bwala me finama na Dibundu
- Bantu me yamba Yesu
- Beto kusadisaka bantu ya vandaka na mpasi
- Na bisika yankaka, bisalu ya zola tombukaka tii na kukuma bisalu ya kuluta nene

Bidimbuya bisalu ya zola (kusadila 9.1 bidimbu yabisalu ya zola)

Kuvukisa mabansa na kimvuka ya nene

Bidimbu ya bisalu ya zola kele sambanu. Beto ta mona ntangu ya beto ta sadila mukanda ya 9.1

1. Kima ya beto me sala na kusonga zola ya Nzambi

- Na kutala na kimvuka, nki mutindu bantu ke monaka bakristo, ye nki mutindu bo ke monaka bampani? Na mabansa na beno, bantu ke yindula mutindu yina sambu na nki?
- Keti bantu ya bwala ke kwisaka na Nzo Nzambi konda bo binga bo ?
- Nki bampani ke yindulaka sambu na Nzambi ?Na mabansa na beno, nki ke songa kibeni bikalulu ya Nzambi?

Mutindu ya kulonga: Yibukisa balongoki malongi ya bo bakaka na dilongo 3 : Kuzola Nzambi ti kuzola mpangi na nge. Beto fweti vanda bantu ya ke songa zola ya Nzambi na bampangi na beto na nzila ya kusonga bo zola na beto sambu na bo.

- Nki bantu ya bwala na beno ta tuba kana Dibundu na beno me yantika kusala mwa ndambu ya bima ya me tangama na bisalu ya zola ?

Mfunu ya nkaka ya bisalu ya zola kele kusonga bisalu ya zola na bwala na beno.

- Sambu na nki beto ketubila mingi bampani, kansi bakristo ve?

Beto fweti sala bisalu ya zola sambu bampani kumona zola yina Nzambi ke na yo sambu na bo. Bo ta mona zola yango kaka na ntangu ya beto ke basika na Nzo Nzambi na kwenda kukuta bo. Kansi, kusonga zola na kati ya beto na beto na Dibundu ke mpi mfunu. Na yo, beto ke lombaka na beno na kusala kima mosi ya ke songa zola na bantu ya ke bakristo ve, to na bwala ya mvimba. Kusala ti kuyidika na kusala bisalu yina ke sadisa bana ya Nzambi na Dibundu.

Yindula masolo ya beto bulaka, ya me tadila bisalu ya zola ; Nki mutindu kisalu yai songaka zola ya Nzambi ye nki mutindu yo sadisaka bantu na kumona zola ya Nzambi ?

2. Beto ke salaka bima na bulemfu na Nzambi.

Beto tanga mambu ya Yesu zabisaka balongi na yandi na Yoane 14 :15 ti 21 .

- Sambu na nki Yesu ke songa beto na kulemfuka na mambu Nzambi lombaka beto na kusala ?

Na yonso, beto zola zaba mbote-mbote nde beto yonso ke tambula na bulemfu na Nzambi. Sambu na yo, beto ta yantika ve ntete na kulonguka bima ya bwala na beto ke na yo mfunu , kansi beto ta yantika ntete na bisambu, na kulomba na Nzambi kusonga beto nki yandi ke zola nde beto sala na bwala na beto. **Mbala mingi, bisalu ya zola ya kesobaka mambu, yo ke monanaka mbala mosi ve nde yo ke ya mbote.**

Na Mexique, kuvandaka na bwala mosi wapi bantu yonso vandaka kusala bilanga ya bimenina. Nsadi ya Nzambi mosi katukaka na nsi ya nkaka na kwisa kusala kisalu ya Nzambi. Na ntangu ya fioti, bantu yonso balulaka bantima. Nsadi ya Nzambi yina ti bantu yonso ya bwala yango yantikaka kusamba ti kubuya kudia sambu na kuzaba nki Nzambi vandaka lombaka bo na kusala. Mpasi ya kuluta mingi na bwala yina vandaka kukonda ba kabine, masaya kunwa, ti kukonda bunkete sambu bangulu ti bankombo vandaka kudikotila na

kati ya ba nzo yonso. Kansi, mvutu ya bisambu songaka bo na kutunga banzo sambu na konso mufwidi ya nkento. Kima yo yina mpenza ya bantu ya bwala yai vandaka kinga, na mutindu na bo ya kuzinga, yo vandaka nde bo fweti yantikantete na kutunga banzo ya mpa sambu na bamfumu. Bo kele zitisaka bo mingi. Kansi, bamfumu ya bwala yango vandaka ku zinga mutindu mosi ti bantu yonso. Kansi, nzila ya Nzambi pesaka bo vandaka pwelele. Nzambi zolaka nde bo tunga ntete banzo ya bamifwidi ya bankento. Na kusonga bulemfu na Nzambi, botungaka banzo sambu na konso mufwidi ya nkento. Na ntangu fioti, bantu ya ba bwala ya penene waka nsangu yina ye bo kwisaka sambu nde bo wa diaka ya kuluta. Dikambu yai kubutaka mbuma ya kimpeve na ba bwala yina, bantu mingi pesaka mioyo na na bo Mfumu Yesu. Kana nde bantu ya bwala yai zolaka landa mpila ya bo me yikamaka na kusala, mambu ya mutindu yai zolaka salama mutindu yina ve. Bo lemfukaka na Nzambi kansi na mpila ya luzingu na bo ve, ye yo sobaka mambu na mutindu ya muntu lenda kwiikila ve.

Na bwala ya nkaka, bantu ya dibundu bakaka lukanu ya kusadisa nkento ya mfumu ya babandi mosi ya vandaka me zabanaka na kitini ya babwala yina. Kansi, bantu ya Dibundu vandaka ti boma sambu na mfumu ya babandi yango. Ya vandaka muntu ya makasi ye yandi vandakakubula bantu mpamba-mpama. Atabo vandaka ti boma ya muntu yango, kansi bo lemfukaka na Nzambi na kusala Yandi tandaka bo. Bo kingaka ntangu yandi vandaka ve, bo kwendaka sadisa nkento na yandi na kubuka bambuma na kilanga mpi kuyidika yo sambu na kuteka. Ntangu yandi vutukaka na nzo, yandi monaka kisalu ya salamaka, ye yandi yantikaka kungana na ndinga ya ngolo : « Nani me sala mpidiyayi ? ».

Nkento na yandi zolaka ve kutuba ba nani sadisaka yandi. Kansina nsuka, yandi tubaka nde ke bantu ya Dibundu bantu kusadisaka yandi. Mfumu ya babandi kwendaka nswalu na nzo Nzambi sambu na kuzaba mbote mbote. Na ntwala ya kuyamba yandi ti kuvutudila yandi mvutu, Pastere yai kubingaka ba nsadisi ya Dibundu sambu na kusambila yandi na ntangu yandi vandaka kutuba ti muntu yango. Mfumu ya babandi yango kuyulaka: “sambu na nki beno salaka yo?”. Pastere vutulaka nde beto zolaka kaka kukabisa zola ya Nzambi ti nge. Ntangu muntu yango kuwaka mpidina, yandi yantikaka kudila, yandi tubaka nde beno ke bantu ya ntete ya me zola mono. Mfumu ya babandi yai pesaka moyo na yandi na Kristo, na nima yandi nataka mabuta yankaka sambanu ya kimvuka ya babandi yina na kuzaba Kristo.

- Nki mutindu dibundu yai zabaka wapi kisika ya kusonga zola ya Nzambi?
- Nki bidimbu to kusoba ya monanaka na bwala yai na nima ya kisalu ya zola ya bo salaka?

Ata beto lendaka kumona nde kulanda Nzambi ke kima ya buzoba, kansi, beto lenda zaba mbote-mbote nde kana Nzambi me twadisa beto na kusala kima, kima yina ta sadisa beto na kukuma kisika Yandi ke zola, ye yandi ta sakumuna beto ntangu ya beto ke sala na kulungisa luzolo na yandi.

3. Beto ke lungisaka bisalu ya zola na lusadisu ya ngolo ya Nzambi ke pesaka beto.

Beto tanga Joane 15: 1-8

- Nki kima beto ke longuka na kitini ya mukanda ya Nzambi yai na yina me tadila bima ya beto lenda sala beto mosi?
- Nki mutindu beto ta buta bambuma mingi ?
Mbala mingi, yo ke mpasi na kusadisa bantu ya kele na mpasi. Kaka Nzambi muntu me lunga na kusoba mambu na mutindu ya beto kezodila yo na bwala na beto ye na kieleka. Kana beto zola nde

mambu ya beto me yidika na kusalayo kunata kusoba ya kieleka, beto fweti sosa Nzambi mpenza ti kulomba lusadisu na yandi.

- Yesu ke tuba na Yeone 15 :5 nde :« Muntu yina ke zingaka kaka na kimvuka ti mono, mono mpi na kimvuka ti yandi, yandi ke buta bambuma mingi, sambu kana mono kele ve, beno lenda sala kima ve ». « Kuzinga kaka ti mono » zola tuba nki ? Kutanga mukanda ya Nzambi sambu na kusosa ndongisila ti kutambwisa ya Nzambi. Kutula ntima na kusosa Nzambi na bisambu ti kulanda mayele na yandi na mpima. Kulomba na Nzambi nde yandi pesa beno mayele ya kulungisa bisalu ya zola. Ntangu ya betoke sosa Nzambi na bisambu, beto widikila yandi, beto vanda kaka na kati na Yandi, beto lenda vanda na lukwikilu nde bisalu na beto ya zola ta buta bambuma mingi.
- Nki mutindu beto lenda simba lukwikilu na Nzambi sambu na kuvanda ti ngolo ya kukwenda tii na nsuka ya bisalu ya beto yidikaka na kusala?
Konso kilumbu, beto fweti samba na ntuala ya kusala bisalu ya zola, na ntangu beto ke sala yo, ti na ntangu beto ta manisa yo.

4. Beto ke salaka bisalu ya zola sambu Nzambi kubaka lukumu.

Beto tanga Yoane 15: 8

Lisons Matthieu 5: 13-16Sambu na nki bo ke tuba nde beto buta bambuma mingi? Beto tanga Matayo 5: 13-16

- Sambu na nki beto ke salaka bisalu ya mbote?
- Nki beto ke kana na ntangu ya beto ke sala bisalu ya zola?

Na nima ya kupona konso kisalu ya zola, beto fweti baka ntangu ya kudiyula bangivula yai : « nki bambuma ya kisalu yango butaka? » Bambuma yango beto ta tala yo na mitindu tatu :

- Keti bantu me baka mpenza lusadisu na kisalu ya beto me sala ?
- Keti kisalu yango ya zola me salama na zola ?
- Keti bantu ke sakumunaka Nzambi na kisalu ya zola yango ?

Na kutuba makieleka, mpila ke vandaka mpenza ve na kulonga ndinga ya Nzambi ntangu ya beto ke salaka bisalu ya zola. Mpidina, beto fweti sosa na kukumisa Nzambi na bima yonso ya beto ke sala, yo vanda na kutuba na beto, to na bikalulu na beto.

5. Bisalu ya zola kele tubangindu ya fioti-fiotiya beto ke vandaka na yo na kusala bima, yo ke kayobima ya mpasi ve.

Beto ke pesa beno ndongisila na kupona ntete na kuyantika ti bisalu ya zola ya pete pete. Mabansa kele nde kisalu yango lenda baka kilumbu ya mvimba ve.

- Sambu na nki yo ke mbote na kuyantika ti bisalu ya zola ya fioti ye ya pete pete ?
 - *Sambu na ku manisa yo. Kana beto yantika bisalu ya nene, beto ta mona nde kisalu ta lutila beto, yo ta kuma mpasi na kumanisa yo mpi yo ta kuma mpasi na kukumisa yo na nsuka. Kansi kana beto yidika kisalu ya fioti ye ya pete pete, beto ta vanda ti mpila ya kumanisa yo.*

- *Bantu mingi lenda tula maboko. Bantu lenda kudipesa na kusala kana ksalu ke lomba kilumbu mosi. Bantu lenda tuba nde « Eh, mono lenda manisa na nima ya midi ». Kansi, kana ksalu yango ke lombabilumbu mingi, yo ta vanda mpasi sambu bantu kupesa ntangu na bo ti bima na bo. Bo ta tuba mutindu yina sambu dibansa ya kusadisa bantu ke kima ya mpa sambu na bo.*
- *Yo ta pesa nzila ya kubuta mayele ya mpa ya kusala bisalu. Mbala mingi, bantu me zabaka ntete ve mpila ya bo ke yidikaka mpila ya kusala ksalu. Ksalu ya zola yango ke pesa nzila na bantu kusala kima ya mpa ti kuzaba kusala yo, na ntwala ya kuyantika kima ya kuluta ngolo.*
- *On réussit facilement. La réussite dans les petits projets attire d'autres à se joindre à l'action. Peut-être que seules quelques personnes dans l'église participent au début, mais plus vous enseignez et montrez l'exemple de de projets qui réussissent, plus les gens seront intéressés à se joindre à vous. Nge ta nunga na pete. Lunungu na bisalu ya fioti ta benda bantu yankaka na kwisa kukuta nge na ksalu yango. Mbala ya nkaka na dibundu na beno, kaka bantu fioti ke salaka bisalu na luyantiku, kansi bantu ta kwisakukuta beno kana beno ke longa bo ye beno ke songa mbandu na bisalu.*

Yo kele mbote na kusala mwa ndambu ya bisalu ya zola na ndonga (mumbandu, kusala mbala mosi na mposo mosi, to na mposo zole) kansi yo ke mbote ve na kusala kaka ksalu mosi ya nene. Na zulu ya mambu yai beto me yita tubila, kuyidika bisalu mbala na mbala ke songa na bantima ya bantu na bwala nde Dibundu ke mpenza ti nzala ya kusala bisalu yango.

6. Ksalu me salama ti bisadiluya (bantu) beno ke na yo (bo) na bwala

Kusadila bima ya beto ke tiyo na bwala lenda monana bonso mpasi kana beto me tubila yo na luyantiku, sambu bantu ta tuba kaka nde beto ke na bisadilu (bantu) ve.

- Na mabansa na beno, sambu na nkiyo ke mfunu na kusala bisalu ya zola ti bisadilu ya beto ke na yo na bwala (ya Nzambi me pesaka beto) kansi ya banzenza ve ?
- Sambu na nki beno ke yindula nde yo ke na mfunu ?
 - Yo ke songa zola na kati ya mpasi.
 - Yo ke pesa lusakumunu ya ke kwisa na nzilaya kupesa.
 - Yo ke pesa luzitu ti dikabu ya kuzaba kubumba bima na beto mosi.
 - Yo ke songa nde beto ke tadila Nzambi yina me pesaka beto bima ya yandi me pesaka betona kusadila yo.

Kusadila bima ya beto ke na yo na bwala na beto ke na mfunu mingi mpenza na mambu yai iya :

1. Kusonga zola na kati ya mpasi- Beno yindula disolo ya basaris ya beto tubilaka na dilongi ya 5.
 - Beno ke yindula nde kima yai salamaka lendaka kusimba bantima ya bantu kiteso mosi kana kuvandaka ONG salaka ksalu yango ?
 - Ve, ata fioti ve.
 - Sambu nanki bantu monaka nde dibundu kuzola beto ?
 - Sambu bo monaka ndebantu yina pesaka bo vandaka mpi na mpasi, kansi bo kuditambikaka na kupesaka bo.

Kana bantu ya bwala ke mona ve nde baristo kekudipesa mpasi na kusadila bo bisalu, ebuna bo ta mona mpi ve zola ya Nzambi ke na yo sambu na bo.

2. Lusakumunu ya ke kwisa na nzila ya kupesa – Beno tanga 2Bakolinti 9: 6-11

Zambi ke tuba nde yandi ta pesa na mutindu ya bo ke pesila. Keba na mabansa ya ke na kati ya ba verse ya Mukanda ya Nzambi yai.

- Sambu na nki Nzambi ke sakumunaka beto ?
 - Sambu beto kupesa mpi bantu yankaka konso ntangu.
 - Sambu Nzambi kubaka lukumu.
- 3. Yo ke pesa beto luzitu ti kuzaba kusadila makabu ya kubumba bima.
 - Nki beno ke waka na ntima kana muntu yankaka me sadila nge kima ya nge lungakakusala nge mosi ?
 - Nge lenda vidisa mpi lukwikilu ya kutula maboko na kisalu yango.
 - Nki mutindu nge ke waka na ntima kana nge lenda sadisa muntu ti bima ya nge mosi kele nayo?
 - Nge ta wa kiese, nge ta kudimona nde nge muntu ya mfunu.
 - Yo ta songa nde nge ke mpi ti kima ya kuluta ya nge lenda sadisila muntu ya nkaka.
- 4. Yo ke longa beto nde beto fweti tadila Nzambi sambu na kusadila bima ya yandi me pesaka beto, ye yo ke songa nde Yandi lenda sadila yonso yina yandi me pesaka beto.

Konso ntangu beto ke mona mabundu na kupesa na kiese, beto ke mona mpi lusakumunu ya Nzambi. Beto ke mona mutindu ya bo ke basikaka na bunsukami. Kima ya kuluta mfunu kele nde kana bo me zwa bima ya kuluta mingi, bo ke pesaka diaka kuluta mingi ye bo ke salaka diaka bisalu ya zola ya kuluta mingi. Yo ke songa nde kupesa ke nataka kuzwa, kuzwa ke nataka diaka kupesa; bima yai zole ke kudilandaka; kusala mpidina ke nataka ba bwala mingi na kubasika na bunsukami.

- Beno ke yindula nde bambuma ya me basika na kisalu yai lendaka kuvanda ya kiteso mosi kana bo tulaka ntima na bima ya bwala ya banzenza ?
- Yo zolakakuvanda mutindu mosi ve. Nzambi pesaka dilaka ya kusakumuna bantu yina ke pesaka, kansi na bayina ke bakaka ve. Kana beno ke baka kaka, mpidina beto ta vidisa nzila ya kumona Nzambi na kubutulula ngolo na beto. Beto ta vidisa mpi mwa ndambu ya lusakumunu yandi bumbilaka beto.

Kusadila bisadilu ya banzenza lenda pesa mpasi mingi. Mumbandu, na babwala na beto bantu ke zolaka Dibundu ve. Mbala mingi, bantu ke yindulaka nde Dibundu ke bumbaka mwa ndabu ya bima sambu na bo mosi ye bo ke pesaka kaka ndambu na bantu ya bwala. Mbongo ya ke katukaka na banzenza lenda butila beno makambu na pete ata na kati ya Dibundu. Satana lenda kota na nima yabima ya banzenza sambu na kubuta bangindu ya mbi ti kunata kukabwana na kati ya Dibundu.

- Nki beto ta sala kana beto ke ti bisadilu na beto mosive?
 - Beto ke ti yo! Beto fweti kangula meso na zulu ya bima yina Nzambi me pesaka beto. Mumbandu, nki bisalu ya bantu ya bwala na beto lenda sala (bilanga, kulonga, kimunganga, kutunga banzo, kutula mwindi ya nsinga, kusala bisalu ya nkaka) ? Nki bisalu ya beto lenda sala na kimuntu na beto (nitu, mpeve, kuganga bima, ntangu

na beto) ? Beto fweti sadila mayele na beto na kumona bima ya Nzambi me pesaka beto.

Mukanda ya 2 Piere 1: 3-5 ke songa beto nde Nzambi me pesaka beto bima yonso ya beto ke ti yo mfunu na kutunga luzingu na beto ti boma na yandi. Beto fweti kangula meso sambu na kumona ye kusadila bima ya yandi me pesaka beto sambu na lukumu na yandi.

KUTULA DILONGI NA BISALU

Na kimvuka ti muntu ya nkaka

Beno yindula mabansa ya beto yantikaka ti yo na luyantiku ya dilongi yai. Beno vukana diaka na bimbuka ya bantu zole-zole sambu na kutala nki mutindu bisalu kwendilaka. Beno tala bangivula yina kena 9.1 Nki mutindu bisalu kwendilaka:

1. Nki mutindu kisalu yai ke sadisa beto na kusonga zola na bwala na beto ?Nki beto ta yika to kuyidika na kati ya kisalu yai sambu na kusonga zola ya Nzambi na mutindu ya kuluta ngolo ?
2. Nki bisalu ya fioti mpi ya pete ya beto lenda sala na kilimbu mosi ?
3. Nki bisadilu ya mfunu ya beto ke ti yo na bwala sambu na kulungisa kisalu yango ?
4. Nki mutindu kisalu yango ke soba bwala na beto ? Keti kusoba ya beno ke sosa na bwala na beno yo yina ? Kana ke yo yinave, nki mutindu beno lenda yidika yo sambu yo simba luzingu ya bantu ?
5. Nki mutindu beto ta zaba nde beto me sala kisalu yai na bulemfu na Nzambi ?
6. Keti beno ke bansa nde Nzambi ta baka lukumu na nsuka ya kisalu yango ? Nki mutindu beto mpi ta pesa yandi lukumu sambu na kisalu ya me salama ?

Dilongi ya 10 : Kuyidika mbote mbote bisalu ke songa zola

Kikuma ya dilongi yai

1. Kuzaba kuyidika kisalu songa zola
2. Kupona kisalu ya zola ya beto mosi zola sala na bwala na beto
3. Kuyidika mutindu ya kusala kisalu

Kisadilu

1. Songa-nzila longoki
 - a. 10.1 Mukanda ya ntwadisilu(mikanda 3)-mukanda mosi na konso kimvuka
2. Dititi ya mukanda ya nene na konso kimvuka ya bantu 5-7

BITINI YA KUYIDIKA (kusadila mukanda 10.1)

Kuvukisa mabansa na bimbuka ya bantu 5 tii 7

Mutindu ya kulonga : Kulomba bimbuka na kuyantika kutanga mukanda ya bitini ya kuyidika dilongi. Kuyula kana bangivula kele.

Kupona kisalu ya zola ya bo zola yidika

Mutindu ya kulonga : Kulomba konso kimvuka na kuyindula kisalu mosi ya zola ya bo ke zola sala. Pesa bo minuta tanu sambu na kuvukisa mabansa na bo, na nima lombamba konso kimvuka na kukabisa ti bantu yonso kisalu ya bo ke zola sala.

Nge fwetizaba mbote mbote nde kisalu ya zola ya bo me pona ke ya kulunga. Mbala mingi, bimbuka ta vanda ti nzala ya kusala bisalu ya kuluta nene. Nge fweti sadisa bo na kuyantika ti kisalu ya fioti. Kana bo yantika ti bisalu ya fioti, bo ta vanda na ntangu ya kumanisa mpi kununga yo. Bimbuka yina ke yantikaka ti bisalu ya nene, bo ke sukaka mbi ye kikesa ke manaka bo mpi.

Kana bo me pona kisalu, yula na kuzaba kana bo me zitisa bansiku sambanu ya kisalu ya zola. Kana bo me zwa kisalu ya zola, pesa bo dititi ya mukanda kisika wapi bo ta sonika mpila ya bo me yidika na kusala yo, ye na nima bo ta songa yo na balongoki yankaka.

KUSONIKA MAMBU YA LUTAKA NA KISALU NA BENO YA ZOLA

Kutuba na ntuala ya kimvuka yonsomutindu ya beno ta sala kisalu ya zolayango

Mutindu ya kulonga : Nanima ya konso kimvuka me tuba mutindu ya bo ta sala kisalu na boya zola, basisa bima ata zole ya mbote ya nge me wa na kisalu ya bo me yidika. Lombamba na balongoki yankaka na kupesa mabansa yina ya lenda sadisa kisalu ya bo me yidika ye sosa kutina bima ya lenda nata mpasi na kisalu na bo. Na kiyeka na nge ya longi, sadisa bimbuka na kuyindudila bima yankaka ya bo me vila kansi ya bo ta vanda ti yo mfunu na kisalu na bo.

Kusamba sambu na konso kimvuka. Songa bo nde bo ta vanda diaka ti ntangu ya kukabisa ti bankaka na bilumbu ke kwisa mambu ya Nzambi me sala.

Bitini ya kuyidika ksalu

1. Kisambu

Kima ya ntete kelekusamba. Beno baka ntangu ya kusamba sesepi yai. Beno lombamba na Nzambi yandi songa beno ksalu ya zola ya beno ta sala.

2. Kupona ksalu

Na kimvuka, beno pona nki ksalu ya beno zola sala. Beno tala bisalu ya benotubilaka na dilongi ya 6 ti bima ya bantu ya bwala kele ti yo mfunu, sambu yo pesa beno mabansa. Na kimvuka, beno wakana na kusala kima yina beno ke mona nde Nzambi ke twadisa beno na kimvuka na beno.

3. Réfléchir quant aux ressources qui seront nécessaires

L'étape suivante c'est le début de la planification. D'abord, vous devez décider de tout ce qui sera nécessaire pour le projet, les personnes à y impliquer, le matériel qui sera nécessaire, les autorisations requises. Pour aider dans ce processus, utilisez le formulaire dans le livre de l'étudiant. Une fois que vous avez complété la première colonne, continuez en remplissant les colonnes suivantes - qui sera responsable à chaque étape, la date butoir pour la réalisation du projet.

4. Beno yindudila bisadilu ya beno ta vanda ti yo mfunu.

Kitini yai kelanda ta songa beno luyantiku ya bima ya beno me yidika na kusala. Ntete beno fweti zenga na kutala bima yonso ya beno ta vanda ti yo mfunu na ksalu, bantu ya beno ta kotisa na ksalu, bisadilu ya beno ta vanda ti yo mfunu, nzila ya beno ta lombamba na kwenda sala ksalu. Sambu na yo, beno landa bisika ya beno ta sonika namukanda ya longoki. Kana nge me sonika na ndonga ya ntete, sonika diaka na bandonga ya ke landa-nani muntu ta twadisa ksalu na konso kitini, ti kilumbu kisaklu yango ta salama.

5. Kusunika mpila ksalu ta salama

Zaba mbote mbote nde mpila ya beno me yidika fweti pesa mvutu na bangivula yai : (Zaba mbote : kana kimvuka ke na bantu mingi ya zaba kusunika ti kutanga ve, yo kele na mfunu ve nde bo sonika mpila na bo ya kusala, kansi, bo fweti vukisa mabansa na kimvuka na bangivula yai ke landa).

Nki bima beno ke ti yo mfunu sambu na kulungisa ksalu yango ?

- Nani beno ta sadisa? Keti beno me yula kana bantu yango ta ndima lusadisu na beno ?
- Nani ta sala ti beno na kulungisa ksalu yango ?
- Nki kilumbu ya beno ta sala ksalu yango ?

6. Kisambu

Na ntangu ya beno me manisa kuyidika mpila ya beno ta sala ksalu yango, beno baka diaka ntangu ya kusamba. Beno lombamba lusadisu ya Nzambi sambu ksalu kusalama mbote ye yandi kubutulula bambuma ya ksalu yango. Beno sambamba sambu zina na Yandi kubaka lukumu. Na mposo ya ntete to ya zole na ntwala ya kuyantika ksalu, beno lombamba Nzambi sambu yandi sadisa beno na kusala ksalu yango.

7. Kutula mabansa ya beno me yidika na bisalu

Beno yantika kilumbu na beno na bisambu, ye beno tula ngolo na beno yonso na ntwala ya Nzambi. Beno vila ve nde beno ke sala ksalu yina sambu na kusonga zola ya Nzambi na bantu ya bwala na beno. Beno meka na kubikala kaka ti mabansa nde beno zola sala ksalu ya beno me kana.

8. Kutala mpila kisalu me salama ye tukubila mpila yo me salama

Kitini ya nsuka ya kisalu kekutala mpila kisalu me salama ye tukubila mpila yo me salama. Sambu na nki yo ke mfunu na kutala mpila kisalu me salama ? Sambu yo ta sadisa beto na kumona mpi kuyindula nki me tambula mbote ye nki beto fweti yidika na bilumbu ke kwisa. Yo ke na mfunu ve na kubaka ntangu mingi na kutala mpila ya kisalu kusalamaka. Yo talenda baka kaka minuta ya fioti na kuvutula bangivula yai ke landa :

- Nki bima salamaka mbote ?
- Nki bima salamaka mbote ve ?
- Nki beto talenda yidika ?
- Keti kisalu na beto me sadisa bantu na mutindu bo lombilaka yo? Kana bo tuba nde, ve, ebuna sambu na nki kisalu na beto me sadisa bo ve ?
- Keti Nzambi me baka lukumu na kisalu ya zola yango ?

Longi ta pesana balongoki na yandi mukanda wapi bo ta sonika mpila ya kisalu kulutaka. Sambu na nki bo ke lomba kaka nde balongoki kutubila longi na bo mutindu ya bosaka kisalu ? Beto tanga na Marko 6:30: « Ntangu yai, bantumwa kwisaka vutuka na Yesu, bo yantikaka kuzabisa yandi mambu yonso ya bo salaka ti ya bo longaka ».Kutuba mpila ya kisalu kwendilaka ke mpila ya kusonga na bantu yinakulongaka beno ti bayina kuyidikilaka beno bisadilu nde beno ke bantu ya kutudila ntima mpi beno me pesa bo matondo. Kana beno ke tuba nki mutindu kisalu salamaka, yo ke pesa nzila na longoki na kutuba mambu ya kulutaka ti kutubila bantu yankaka nki mutindu Nzambi sadilaka ngolo na yandi. Yo ke pesa mpi nzila na balongi na kuyidika mambu ya mpasi ya lenda kwisa, ye kuzaba nki mutindu kusadisa balongoki na bilumbu ke kwisa na ntwala.

Mukanda ya kuyidika mutindu ya kusala ksalu

	<i>BISALU</i>	<i>MUNTU TA TAMBWISA BISALU</i>	<i>NTANGU YA KUMANISA</i>
<i>BISADILU</i>			
BANTU TA LANDA MALONGI			
<i>BANTU BO TA SADILA BISALU</i>			
<i>NZILA YA BO TA PESA YE BA NANI TA BAKA NZILA</i>			
<i>BISAMBU</i>			

<i>KILUMBU YA NGONDA</i>	<i>BINTINI YA KISALU</i>	BIMA YA BO TA VANDA TI YO MFUNU	<i>NANI TA TWADISA</i>